

Uplatnění folklorních prvků v bydlení budoucnosti

Eliška Dudová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav prostorového a produktového designu
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Eliška DUDOVÁ
Osobní číslo: K08358
Studijní program: B 8206 Výtvarná umění
Studijní obor: Multimedia a design – Průmyslový design

Téma práce: Uplatnění folklorních prvků v bydlení budoucnosti

Zásady pro vypracování:

1. Analýza historie folklorních prvků, analýza současného bydlení
2. Koncepční kresebné návrhy
3. Propracování vybraného návrhu
4. Finální návrh definitivní varianty, 3D vizualizace
5. Předložení konečných modelových návrhů
6. Vypracování písemné doprovodné zprávy, zahrnující všechny etapy návrhu a odůvodňující navržené řešení

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

Langhammerová Jiřina, České lidové kroje, ISBN: 80-208-0328-9

Kolesár Zdeno, Kapitoly z dějin designu, ISBN: 80-86863-03-4

Coran Octopus Contemporary, Lighting

Mel Byars, 50 Light, Innovations in Design and Materials

Ingo Maurer, Design with Light

Oscar Asensio, DesignDesign- Furniture and lights

Vedoucí bakalářské práce:

prof. ak. soch. Pavel Škarka

Ústav prostorového a produktového designu

Datum zadání bakalářské práce:

1. prosince 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

20. května 2011

Ve Zlíně dne 31. ledna 2011

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

děkanka

MgA. Petr Stanický, MFA

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně
18. 3. 2011

.....
Elisba Prudková
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Uplatnění folklorních prvků v bydlení budoucnosti

Touhle prací bych chtěla poukázat na možnost, jak se dá folklórní prvek využít v interiéru ne pouze jako dekor, ale především ho ukázat jako funkční prvek. Tudiž funkčnost dekorativního prvku na prvním místě, a na druhém místě, dekor, který interiér může krásně oživit a dodat interiéru nový rozměr, podle přání individuálního zákazníka.

Klíčová slova:

Design a smysl práce je zaměřen na originalitu, funkčnost, variabilitu, dostupnost a estetičnost.

ABSTRACT

Application of folk elements in living of the future

I would like to show you in my bachelor project, how to use folklore patterns in interior and housing, not just like decor, but primarily as functional element. It means, functionality of the patterns should become the main way how to use them. In secondary way I would like to show the patterns like decor in interior, which can make your interior nicer and fresher individually for wishes of customer.

Keywords:

Design and sense of my work is directed to originality, functionality, variability, availability and aesthetics.

Chtěla bych poděkovat všem, kteří mě jakýmkoli způsobem ovlivnili, pomohli, obohatili a podělili se se mnou o jejich životní zkušenosti. Dále bych chtěla poděkovat panu prof. akad. soch. Pavlu Škarkovi, za jeho odborné vedení a názory v průběhu mého studia. Dále bych chtěla poděkovat kolektivu dánských profesorů z Designskolen v Koldingu, kteří mi velmi napomohli především v realizaci mé bakalářské práce a také za to, že mě dodali novou pozitivní energii ve chvílích, kdy jsem ji nejvíce potřebovala.

Prohlašuji, že na bakalářské práci jsem pracovala bez cizí pomoci, informace čerpala a citovala, jen z uvedených zdrojů.

Ve Zlíně 15.5. 2011

Eliška Dudová

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HISTORIE A VÝZNAM ORNAMENTU	10
1.1 HISTORIE ORNAMENTU	10
1.2 FUNKCE ORNAMENTU	10
2 FOLKLÓR A LIDOVÝ ORNAMENT	14
2.1 FOLKLÓR.....	14
2.2 ÚPADEK FOLKLÓRU	14
2.3 LIDOVÝ ORNAMENT.....	17
2.4 LIDOVÝ ORNAMENT V SOUČASNOSTI.....	19
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
1 ANALÝZA TRHU	25
1.1 RESEARCH LIDOVÝCH VZORŮ – ŘECKÝ, RUSKÝ, ČESKÝ A SKANDINÁVSKÝ LIDOVÝ VZOR	25
1.1.1 Řecký vzor.....	25
1.1.2 Ruský vzor.....	27
1.1.3 Český vzor	28
1.1.4 Skandinávský vzor	29
1.2 PRŮZKUM TRHU – DESIGN SOUČASNÝCH INTERIÉRŮ	29
1.2.1 Minimalistický design	30
1.2.2 Organický design.....	32
1.3 CÍLOVÁ SKUPINA	33
III PROJEKTOVÁ ČÁST	34
1 PŘEDSTAVENÍ KONCEPTU „UPLATNĚNÍ FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V BYDELNÍ	35
1.1 REDESIGN FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ	35
1.2 DEKOR JAKO FUNKČNÍ PRVEK	38
1.2.1 Design kuchyně	38
1.2.1.1 Výhody prořezání vrozu skrz do kuchyňských dvířek	39
1.2.1.2 Systém měnění jednotlivých dvířek	41
1.2.2 Design koupelny.....	42
1.2.3 Design ložnice	45
1.2.3.1 Tapeta jako interaktivní prvek	46
1.3 PROCES VÝROBY A DALŠÍ VYUŽITÍ FOLKLÓRNÍCH VZORŮ JAKO DEKOR	47
1.3.1 Výroba kuchyňského boxu s dekorativními dvířky	47
1.3.2 Design osvětlení	53
1.3.3 Rekonstrukce křesla	56
1.3.4 Vzorník látek	58
1.3.5 Tapeta	61
ZÁVĚR	63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66

SEZNAM OBRÁZKŮ	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Jak vznikla myšlenka toho tématu?

Pro téma mé bakalářské práce jsem se rozhodla, po té, co jsem v Koldingu, kde jsem byla na studijní stáži, a kde jsem našla knihu od české spisovatelky Jiřiny Langhamerové s názvem České lidové kroje. A protože mám téměř odjakživa ráda interiérový design, napadlo mě spojit tyto dvě věci a udělat projekt, kde bych pracovala s českým folklórním dekorem a užila ho v interiéru, ale ne jenom jako dekorativní prvek, ale především jako prvek s užitnou funkcí.

Česká kniha o krojích se mi stala jednou ze zásadních inspirací, ze které jsem čerpala, především tvarosloví původních folklórních vzorů, které jsem se poté snažila přetvořit do poněkud modernější a zábavnější formy, se kterou jsem nadále v průběhu projektu pracovala.

Dekor jako takový nás provází už odnepaměti v různých podobách. Vyvíjí se v podstatě stejně tak, jako se vyvíjí lidstvo. Byly doby, kdy se téměř dekor z našich životů vytratil, ale potom přišli doby, kdy byl docela zásadním životním stylem. Já jsem se zaměřila na český folklórní dekor, protože mně přijde za posledních pár desetiletí je poměrně nedocenen. A vzhledem k tomu, že patří k naší kultuře, zaslouží si více naší pozornosti. Přece jen, folklórní vzor a dekor jsou jednou z originálních znaků, které pomáhají k stále individualitě jednotlivých zemí a český folklórní vzor tímto není výjimkou.

Cílem mé práce bylo poukázat na fakt, že lidé se dekoru bát nemusí, ba naopak. Ráda bych ukázala, že dekor v interiéru nemusí mít jenom dekorativní funkci, ale dá se využít mnohem chytřeji a praktičtěji, než je na trhu doposud aplikován. Což si myslím, že bych tímto mohla oživit interiérový design a posunout jeho hranice o kousek dále. Ale také bych chtěla poukázat i na tu klasickou dekorativní stránku, a uvést pár příkladů, kde všude by se daly nové vzory využít.

Obr.1. Designskolen Kolding, Denmark

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE A VÝZNAM ORNAMENTU

1.1 Historie ornamentu

Když jsem začala pátrat, po historii a vzniku ornamentu, zjistila jsem, že tyhle informace se asi nedají najít a říct tak přímo a jednoduše, jak by se mohlo zdát. Vývoj ornamentu totiž závisí na vývoji lidstva. Tudíž se stále vyvíjí, stejně jako lidstvo samo anebo v některých případech naopak upadá jako lidstvo samo.

Pro začátek si můžeme klást tyto otázky:

- Proč ornament vlastně vznikl a provází člověka všude tam, kde mluvíme o kultuře?
- Je vůbec existence ornamentu podmíněna existencí člověka, když příroda sama je schopna vytvářet ornamentální obrazce, na které dodnes hledíme v němém obdivu?
- Jaký je vlastně smysl a poslání ornamentu?
- Proč každá epocha preferovala jiný ornament a proč se ho některá dokonce zříkala?

Existuje ornament naší doby?

Ornament a umění x ornament a užité řemeslo? Co je silnější a důležitější?“

(Umění a řemesla 3, 1973)

Existuje mnoho podobných otázek, na které bychom se mohli ptát téměř donekonečna.

1.2 Funkce ornamentu

Na otázku kdy přesně ornament vznikl, asi nedovede nikdo přesně odpovědět. Už od pradávna lidé začali malovat a znázorňovat jejich životy v místech kde bydleli.

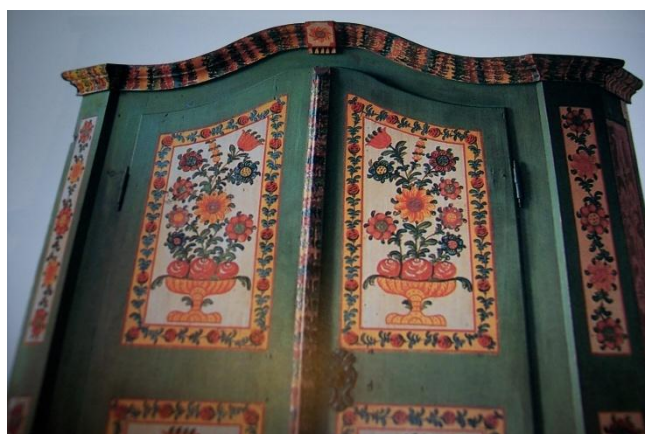
Ať už to byly jedny z prvních obývaných míst – jeskyně, dále období Egyptské ságy (symbol Lotosového květu- symbol božstva Nilu a tvořivé síly přírody) a živočišný ornament (býk, beran se sluncem - znak boha Amóna - Ra) , který již zde plnil funkci náboženskou. V období Renesance a Baroka měl funkci výslovně reprezentativní (bohaté paláce od poč.pol.15.stol. až do konce tzv. „velkých slohů“, téměř do konce 19.stol.).

Jedny z prvních ornamentů v historii, měly spíše jakousi mystickou, magicko – kultovní a ochrannou funkci, před zlými vlivy, z období pohanských a „přírodních“ kultur. Jako další je možno uvést funkci reprezentativní, ideologickou a estetickou.

Po příchodu křesťanství se ale ornament převtělil do „podoby svatých“ a dostal funkci především náboženskou a byl zobrazován tímto způsobem, jak na malbách v kostelích, interiérech domů, nábytku, obrazech, tak i v architektuře - domy obyvatelů, boží muka a jiné svaté kapličky, které lemovali cesty poutníkům. Význam ale stále zůstal stejný – jako ochrana před zlými silami.

Obr.2. Boží muka

Obr.3. Malovaná skříň

Po té se ale začal význam ornamentu trochu měnit, ornament se začal stávat spíše dekorem bez většího hlubšího významu. Začal se stávat spíše známkou prestiže bohaté vrstvy (než původně té chudé), díky bohatému zdobení všude kam se podíváte. Oblibu si našla zlatá barva, která znamenala jakousi známku velkého bohatství, a tak se všechno zlatilo a zdobilo, vyřezávaly se bujaré tvary, např. na nohách nábytku, čela skříní a víka truhlic.

Po tomto přebujném období všeho zlatého a křivolakého, nastala absolutně anti-ornamentální doba. Návrat k naprosto jednoduchým tvarům a věcem. „Na začátku tohoto století Adolf Loos, jeden z nejvýznamnějších architektů 20.století, ornament úplně zavrhl, považoval jej za něco nepřipustného a pokleslého - „Ornament je zločin!“ - byla to zřejmě přirozená reakce na přebujelost secese, která se v ornamentálních motivech přímo vyžívala.

Ve fašistické Itálii a v nacistickém Německu sloužila ornamentika k účelům ideologickým. Příklady estetické funkce nalezneme v období secese.”

(Zdeněk Pospíšil: Společenská funkce ornament, Diplomová práce Vendula Kramářová).

Nesmíme také zapomenout na česko-slovenského architekta Dušana Jurkoviče, který svou inspiraci hledal u anglického seskupení Arts and Crafts a který byl autorem mnoha vil, u kterých se nechal inspirovat především lidovou tvořivostí. Jedny z nejznámějších jsou Pustevny v Beskydech - chaty Libušín a Maměnka, dále potom např. Jurkovičova vila a Lázně Luhačovice.

Obr. 4. Pustevny, chata Libušín a Maměnka

Obr.5. Interiér Libušína

Dále můžeme zmínit další významnou osobnost, architekta a designéra – Josefa Hoffmanna a jeho návrhy na tapety, a na textilní potahy čalouněného nábytku.

Obr.6. Tapety Josefa Hoffmanna

Vysvětlení pojmů:

Ornament , (lat. Ornare) – zdobení – původ v latinském slově ordo = řád

„Ornamentem“ rozumíme pouze jediný výzdobný motiv

„Dekorace“ – zdobný systém jako celek

„Ornamentika“ – souhrn těchto motivů v rámci určitého okruhu umění

Ornament není myšlen jen jako „ornament – ozdoba“, ale něčím podstatně důležitějším – prafomou uměleckého výrazu vůbec.

Ornamentů a dekorů je za celou historii nepřeberné množství. V mé bakalářské práci bych se chtěla zaměřit na uplatnění a historii „lidového ornamentu“ a posléze, jeho původní funkci porovnat s funkcí a popularitou v současnosti.

Obr.7. Dušan Jurkovič, Lázně Luhačovice

2 FOLKLÓR A LIDOVÝ ORNAMENT

2.1 Folklór

Z anglického slova *folk lore* – *lidové tradice*, označuje projevy lidové kultury, které se zachovávají na určitém území po předcích. Folklór může být ať už slovesný (např. vyprávění pohádek, či legend), tak hudební (zpěv určitých písní vztahujících se ke konkrétním dobám), dramatický (lidové divadlo), taneční a v neposlední řadě užitý v uměleckém řemeslu.

Folklór v hmotném vyjádření: malířství, architektura, rukodělné výrobky, textil, šperky, oblékání nebo i gastronomie.

Pro nemalé množství národních umělců sloužil právě folklór jako významná inspirace k vlastní tvorbě.

(zdroj: Wikipedia.org)

2.2 Úpadek folklóru

Folklorní projevy začaly mizet s nástupem moderní techniky; jakmile se začalo šířit umění a zapsaný text, který lidé už uměli číst, nebyl již prostor pro vlastní lidovou tvorbu. V těchto dobách (19. století) se řada badatelů pokoušela dokumentovat folklorní zvyky z odlehlejších koutů Evropy. Jejich práce jednak přispěly k základu folkloristiky a etnologie, jednak také k pozvednutí povědomí o venkovu. Dříve byla vesnice vnímána jako zavržením hodné místo, řada obrozenců a kulturně činných osob ve svém přesvědčení obrátila. Pro Evropu 19. století byly lidové motivy z hor, selského prostředí, nebo vzdálených míst něčím novým, neznámým a vzbudily velký ohlas. Bohatství lidových zvyků začalo být rychle chápáno jako národní dědictví, se kterým se velmi snadno mohly početné rodící se národy (včetně českého) dobře ztotožnit.

“V průběhu 20. století se stává pouhou kulisou folklorního dění, je zapomenut jeho pravý smysl. Lidem přijde zbytečný a nehezky a dokonce i mnozí odborníci z řad etnografů neváhali malovaný ornament označit za lidový kýč. V současnosti probíhá “rehabilitace ornamentu”, který se postupně začíná vracet na domy, šaty i obrazy. Přitom má folklorní ornament na žúdrech (tedy v mezidveří) domů přímo tajuplný význam.”

(zdroj: Vendula Kramářová - Diplomová práce; Oblastní noviny Náš kraj, Zlín - 14. září 1942, číslo 36, str. 3)

Obr.8. Malovaná kaplička v Hovoranech

Po 1945. r. lze hovořit skoro o naprostém zániku lidové tvořivosti. Umění a folklór přetrvaly ve změněné formě, ve velké míře je to zásluha státní pomoci, stát totiž toto umění pojímal jako jeden z atributů své moci. Vznikla řemeslnická družstva a Cepelie (Centrála lidového a uměleckého průmyslu - 1949).

Donedávna byly na zdech malované ornamenty opomíjenou součástí naší tradiční lidové kultury. Mnozí lidé v nich viděli spíše kýč a zapomínali na jejich historii a symboliku. Právě tuto skutečnost se snažíme na památkových domcích v Hluku změnit.

V projevech naší tradiční lidové kultury se s ním můžeme setkat na kraslicích, krojích, nábytku i na domech. Bohužel právě ornamentům malovaným na zdi obytných i hospodářských budov nebyla doposud věnována odpovídající pozornost. Možná proto, že většina lidí si pod tímto spojením představí tak trochu kýčovitý obrázek pestře malovaného žůdra s výskající krojovanou chasou kolem. Tento pohled je ale velmi zkreslený a zachycuje jen část vývoje lidové ornamentiky.

V současnosti se pohled na malovaný ornament začíná opět trochu měnit. Místem, kde je mu věnována systematická pozornost se staly památkové domky v Hluku. Nachází se zde, na Slovácku patrně jediná, expozice věnovaná historickému vývoji ornamentové výzdoby lidové architektury. Příležitostně zde také probíhají výstavy a tvořivé dílny, které návštěvníkům přibližují inspirující svět ornamentů.

(zdroj: www.dolnacko.cz)

Obr.9. Malované žůdra

Obr.10. Malované vinné sklepy

2.3 Lidový ornament

„Lidový ornament vychází z lidových tradic. Z tradic, které jsou téměř zapomenuty, které dožívají na malých vesničkách, kde ještě žije pár stařenek, co stále nosí pracovní kroje a jezdí na kole do kostela. Už těžko si vzpomínají na tradice a zvyky, které dodržovaly za svého mládí. Málokterá si vzpomene na pravé významy ornamentu, jen výjimečně si ještě pamatují, že hlavním smyslem ornamentu není jen ozdobit něčí šaty nebo dům. Je to právě ornament na domech, který mě nejvíc zaujal. Je typickou součástí slováckého folkloru a je velice ojedinělý, v jiných částech země jej nenajdete.

Obr.11. a 12. Malované žůdra u vstupních dveřích

Většinou se vyskytuje pouze kolem oken a dveří, tedy kolem otvorů, tzn. Oslabených míst, a to má právě onu ochrannou funkci. Naši předci se báli zlých vlivů z okolního světa, a tak si své příbytky, přímo u vstupu do domu, vymalovali zvláštními ornamenty, které měly dům i obyvatele uvnitř ochraňovat před temnými silami. Tento ornament na architektuře, se vyskytuje převážně na Slovácku.

Slovácko je národopisná oblast jižní Moravy. Táhne se od Chřibů, Bílých Karpat, kolem řeky Dyje. Dělí se na řadu menších podoblastí - Podluží, Horňácko, Hanácké Slovácko, Luhačovické Zálesí, Moravské Kopanice, Podpálaví (používají se i názvy Charvátsko nebo Mikulovsko) a Dolňácko - to se dělí ještě na Uherskohradištsko, Strážnicko, Kyjovsko a

Uherskobrodsko. Lid Slovácka miluje jasné a ohnivé barvy, vycházející z přírody. Žlutí letního slunce, jasnou modř oblohy, červenou z květů a zelenou z luk a polí. Barevnost lidových ornamentů vychází z těchto čtyř základních barev.

I ornament sám o sobě je složen z darů přírody. Bobulí, šípků, květů, obilných klasů, jablek i ptáčků. Ornamentální výzdobě se věnují hlavně ženy a dívky. Říká se jim maléřečky. V příštích desetiletích 20. století o lidovou kulturu přestával být zájem, staré maléřečky začaly umírat a své tajemství neměly komu předat. Ve 40. letech se tato tradice naštěstí začala znovu obnovovat, a proto v Hroznové Lhotě založili Školu lidového umění. Staré maléřečky, pokud ještě žijí, velmi ochotně zaučují mladé a rády jim ukáží své umění na starých kapličkách, zvoníčkách a žúdrech, které jsou znovu odívány do někdejšího slavnostního hávu. Zajedeme-li jen na takové Hodonínsko, zůstáváme s obdivem stát před všemi těmito malbami, které zde maléřečky provedly v poslední době. V Rohatci dvě starší maléřečky, Marie Zedulová a Marie Šticová, spolu s mladým folkloristickým pracovníkem Mirko Ondrušem, vymalovali starou památnou kapličku, kterou kdysi již zdobil mistr Kalvoda. Padne vám do očí vždy, když procházíte Rohatcem, jako pestrá kytice olemovaná zelení korun mohutných líp. A kousek dále stojí osamocený sklep pana Antoše. Stavení jako každé jiné, ale malované žúdro a okna a sytá modř podezdívky vás nenechají jít kolem bez povšimnutí. Maléřečky, tvořící poctivě na starý motiv, jsou na Hodonínsku ještě v těchto dědinách: v Petrově, v Lužicích, v Tvrdonicích, v Kosticích, v Týnci a hlavně pak v Lanžhotě, kde se až dosud zachovalo také nejvíce krásných malovaných žúder.”

(Oblastní noviny Náš kraj, Zlín - 14. září 1942, číslo 36, str. 3)

Obr.13 a 14.. Maléřečky

Nádhernou ukázkou, kde se můžete seznámit s lidovým ornamentem, ale hlavně především s tehdejším životem na Slovácku, je TV seriál „Slovácko sa nesúdí“, který byl zfilmován v roce 1976 (1.serie, 2.serie v roce 1984) na motivy stejnojmenné knížky spisovatele Zdeňka Galušky. Tenhle seriál mě vždy pobaví, je to jeden z mých nejoblíbenějších. Je to velmi humoristický příběh, ze kterého nakonec vyplyne lidové moudro, které je odpradávná známo a připomene nám, že svět a lidé se zase tak moc nezměnili. Pořád dělají ty stejné a někdy zbytečné chyby a rozpory, které jsou spíše víc k smíchu, než k pláči.

Obr.15. Foto z Tv seriálů „Slovácko sa nesúdí“

2.4 Lidový ornament v současnosti

Návrat lidových ornamentů se konečně opět dočkal svého uznání v současném designu. Čím dál více mladých designérů se stále obrací na historii a kulturu své země. Já nejsem výjimkou. A navíc, téma „Folklor“ se dá zpracovat snad ve všech různých výtvarných odvětvích těmi nejrůznějšími způsoby. Je to poměrně nevyčerpatelná studnice fantazie, tvořivosti a nápadů, kterou mladí designéři mohou přetvořit do své vlastní podoby. Stačí zapojit fantazii. Smýšlení a využití fantazie a inspirace lidového ornamentu jednotlivými umělci je v konečném výsledku vždy fascinující, hravé a v neposlední řadě vtipné a stylové.

Jako jedním z předních českých designérů v současnosti, kteří použili lidový ornament ve své tvorbě byl Jiří Pelc a designérské Maxim Velčovský a Jakub Berdych (www.qubus.cz).

Jiří Pelc užil klasický „český cibulákový vzor“ na jídelním servisu s názvem „jídelní a čajový servis „Bohemia Cobalt“ v roce 2004, výrobce Český porcelán a.s..

Obr. 16. Jiří Pelcl, Jídelní a čajový servis Bohemia Cobalt

Maxim Velčovský je také znám svými výrobky, u kterých si pohrává se stejně klasickým českým vzorem. Na jeho tvorbě mě velice baví, že koncept jeho práce má docela provokativní podtext, který reaguje na uplynulou dobu komunismu (ale nejen na ni) v České Republice, na denní život té doby a věci, které se běžně v domácnosti používali. A vůbec reaguje na český národ v současnosti, který je stále poměrně a zdatně touhle dobou poznamenán. Z jeho tvorby můžeme jmenovat např. projekt „Blue Onion Collection: Ornament & Crime“ z roku 2001, kde potiskl porcelánovou hlavu V.I.Lenina, právě klasickým cibulákovým vzorem.

Obr.17. Maxim Velčovský, Blue Onion Collection :Ornament & Crime, 2001

Obr.18. Jakub Berdych, Glass Onion, 2007

Dále můžeme jmenovat *Jakuba Berdycha* a jeho skleněný set nápojového skla jednoduchých tvarů, na kterých byl také užít lidový vzor, pod názvem „Glass onion“ z roku 2007.

V neposlední řadě nemůžeme opomenout výborného českého designéra *Daniela Piršče*, který ve své tvorbě, design porcelánu, užívá filigránový vzor. Tímto vzorem ručně zdobí vlastní výrobky, v podobě filigránové krajky, která výrobku dodává, čistotu, originalitu v designu a vznešenost.

Obr.19. a 20. Daniel Piršč, váza Filigrán

Obr. 21. Daniel Piršč, Lebka 2

Filigrán – 1. zlatnická technika užívající různě splétané jemné stříbrné nebo zlaté drátky (např. hladké, tordované, zrněné) ve volných tvarech nebo letované na podklad; 2. obrazové, alfabatické a jiné značky na ručních papírech patrné jako průsvitky (vodoznaky), které označují produkty určité papírny. Na základě filigránů a jejich proměn lze přibližně určit dobu vzniku nedatované písemnosti.

A protože si téma Folklor nachází čím dál větší cestu a oblibu do světa designu, nedávným projektem na počest folklóru se stala výstava s názvem „Folklore is alive!“.

Jak je psáno na webových stránkách www.Czechdesign.cz:

„Výstavní projekt Českého Centra Praha a Design Cabinetu CZ „*Folklore is Alive!*“ mapuje reflexi tradice a místního folklóru u nejmladší designérské generace zemí Visegrádské čtyřky. Neomezuje se proto pouze na mladé designéry a studenty z České republiky.

Projektu se staly jasnou inspirací soutěže Kruhy na vodě organizované slovenským Ústrediem ľudovej umeleckej výroby a polskou Pamiatkou z Polski organizovanou společností Cepelia. V České republice podobně zaměřené soutěže vypisovány nejsou, a tak mladým českým designérům nezbyvá, než se hlásit do soutěží zahraničních. Maďarská účast je v projektu zastoupena budapešťskou institucí MOME.

Výstavní projekt Folklor is Alive! nastolil v samotném počátku otázku – existuje šance najít společnou tradici kvalitní řemeslné práce, a to bez negativního vnímání folklóru, konotací pokleslosti, nedokonalosti, jednoduchého životního stylu zaostalosti? Vybraná díla ze čtyř středoevropských zemí jasně dokládají, že ano. Mladá generace názorně dokazuje, že ve folklóru a všech projevech řemesel nachází nakažlivě živou a zdravou inspiraci.

Základní řemeslné okruhy, jak je formuloval Gottfried Semper při první vlně cíleného zájmu o obnovu řemesel mají své místo v hmotné kultuře stále. Za hlavní zdroje architektury a nejvyšší mety považoval stavění, tesařství, hrnčířství a textilnictví. Umělecké, teoretické a sociální vnímání lidového umění a řemesel celosvětově výrazně ovlivnilo také britské hnutí Art and Craft v polovině 19. století. Jedním z důsledků jeho vlivu bylo zakládání významných světových muzeí a vzdělávacích institucí se vztahem k uměleckému řemeslu. Na tomto základě se zrodily také zúčastněné české, moravské, slezské, slovenské, polské a maďarské střední školy, vysoké školy a univerzity, kterými prošla i většina vystavujících designérů. Výstava tak představuje především exponáty z přírodních materiálů (dřevo, proutí, bavlna, len, konopí, další textil, vlna, kůže, hlína, keramika, porcelán, sklo). Prezen-

tovat se budou oděvy, obuv, šperky z tradičních a netradičních materiálů, nádobí, nábytek, bytové a oděvní doplňky.

V širokém pojetí a různorodosti uměleckého řemesla i autorského designu nabízí výstavní projekt *Folklore is Alive!* společnou řeč tvůrčího snažení. Presentace by měla být povzbuzením mladým tvůrcům, že jejich cesta řemeslného a autorského zpracování kvalitního materiálu, tvořivého potenciálu a sejetí s místní tradicí nemusí znamenat konzervativní návrat, cestu zpět. Lidovost a projevy vernakulárního umění, idylický život s vysokou mírou nadsázky a humoru a s využitím řemeslných znalostí se bez přehánění může stát významnou devízou v globalizovaném světě.”

Obr. 22. Renata Gyongyosi

Obr. 23. Ondřej Batoušek

Obr. 24. Eva Hayek

Obr. 25. Remigiusz Laskowski

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1 ANALÝZA TRHU

V téhle praktické kapitole bych chtěla popsat, jak jsem postupovala při průzkumu čtyř různých evropských kultur (zaměřeno na typ dekoru), výzkumu trhu v designu interiérů a současného bydlení a výběr cílových skupin, kterým je můj konečný produkt určen.

1.1 Research lidových vzorů – řecký, ruský, český a skandinávský klasický vzor

Když jsem začala pracovat s myšlenkou použít v mé práci lidové vzory, pravděpodobně jsem věděla, že si vyberu český folklórní vzor. Ale abych českou kulturu měla s čím porovnat, vymezila jsem si další 3 evropské země (oblasti). Rozhodla jsem se pro porovnání vzorů zemí z jižní části Evropy - Řecka, poté východní části Evropy - Ruska, za střední Evropu jsem zvolila rodnou Českou Republiku a za severní Evropu jsem vybrala skandinávské země, které mají velmi podobnou kulturu, co se této dekorativní kultury týče. Těmito zeměmi, které spadají do Skandinávie, jsou Dánsko, Norsko, Švédsko a Finsko.

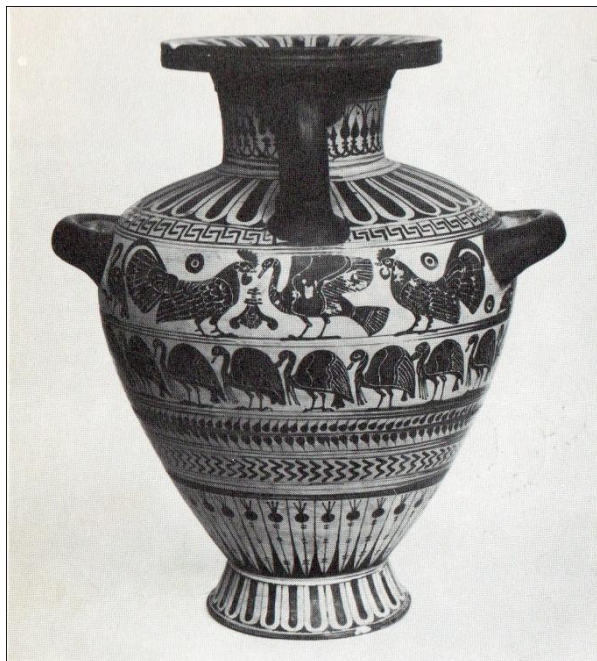
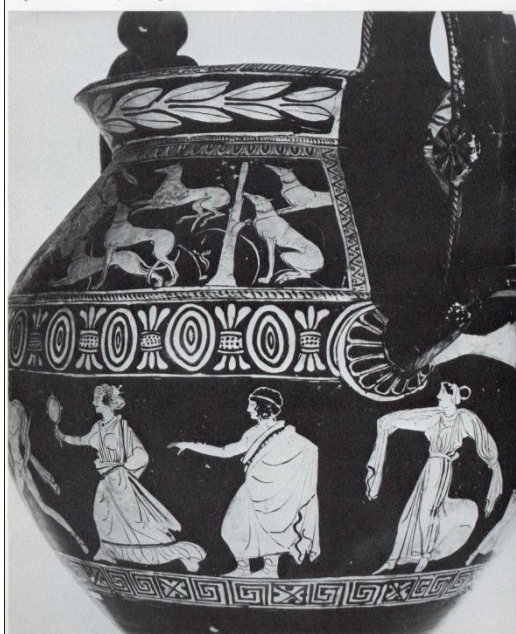
Po porovnání těchto čtyř skupin, si není těžké všimnout, že všechny státy vycházeli jakoby ze stejného stylu zobrazování vzorů, mezi které nejběžněji patří ornamentální rostlinné motivy a zvířecí motivy, které obklopují všechny tyto země na každém rohu. Poté se už lehce motivy liší v zobrazování lidí a jejich životů, jejich každodenním životem a také typem zvířat. Řecké vzory, spíše zobrazují exotická zvířata, jako jsou lvi, různí kamzíci a pávi, kdežto např. český folklor nejčastěji zobrazuje zvířecí motiv ptáčka slavíka nebo holubice. Norské vzory zase naopak zobrazují severní prostředí a zvířata jako jsou sobi, losi a jeleni.

1.1.1 Řecký vzor

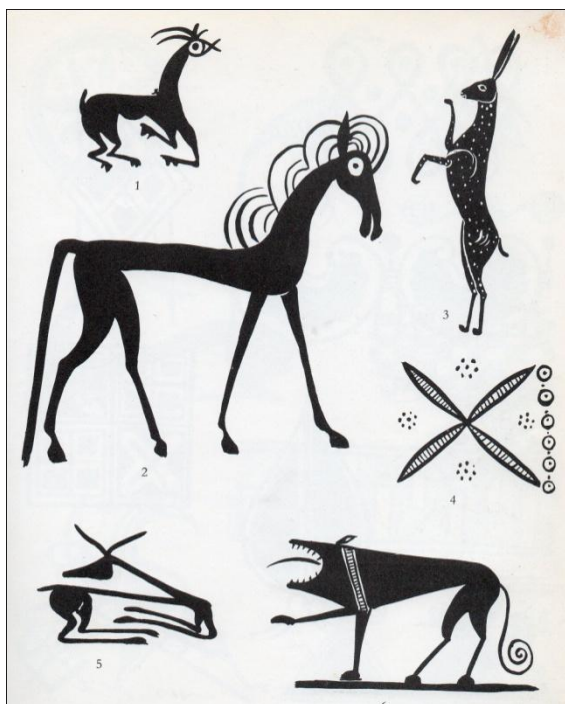
Nechala jsem se inspirovat krásnou knížkou, která se jmenuje Greek Ornament, od spisovatele Patrick Connell. Obsah knížky je zaměřen na malby starého Řecka, které pochází z doby až 2500 let př.n.l. Malby, které zde Connell uvádí, jsou naprosto fascinující! Po delší době, jsem si tímto připomněla, jak tehdejší kultura byla vyspělá, bohatá a jak vnímala svět kolem sebe. Malby zvířat, lidí a rostlin, které byly původně zachyceny na pozůstatcích starých řeckých paláců a především váz a amfor, jsou tak nadčasové, že si myslím, že

kdyby dnes někdo přišel se stejným realistickým stylem tvorby a jistou nadsázkou, která vás baví, stejně tak, jako to dělali staří řeční mistrové, rozhodně by nic nepokazil. A při pomyšlení, jak staré jsou tyto malby a vázy, které se dochovaly, mě svým způsobem téměř až mrazí a vzrušuje.

24. Jar from south Italy, red-figured, c. 375 B.C.

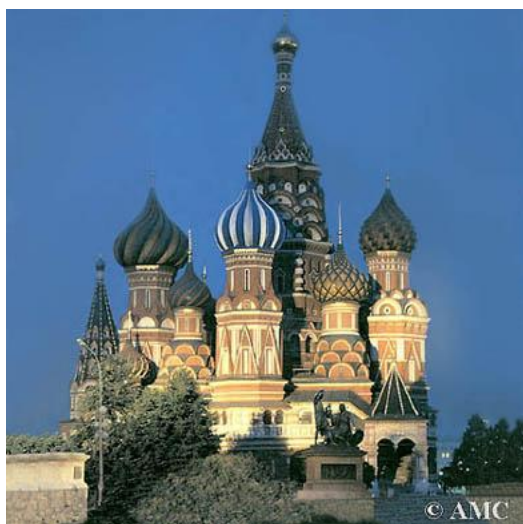
Obr. 26. a 27. Řecké vázy

Obr. 28. a 29. Řecké kresby zvířat, staří kresb cca. 2500l.př.n.l.

1.1.2 Ruský vzor

V ruské folklórní tradici maximálně převládá kombinace zlaté a červené barvy na florálních a organických tvarech dekoru. Dále je to poněkud klasičtější kombinace barev bílá – červená – modrá. Dominantou Ruska je císařský palác Kreml. Je to vlastně jakýsi komplex císařských paláců a kostelů, který je lemovaný obrannou zdí vysokou 5m, místy dokonce až 17m. Mě nejvíce zaujala katedrála sv. Bazila na Rudém náměstí v Moskvě, která byla založena oficiálně roce 1555. Její architektura se poněkud liší, od té klasické evropské, jak tvarově tak svým zdobením. Tato katedrála byla postavena v rusko – byzantském architektonickém stylu, a její tvar má připomínat planoucí oheň, který vstupá vzhůru do nebe. Když jsem byla malá a pokaždé, když jsem tuto stavbu viděla na obrázku, připomněla mi tak trochu perníkovou chaloupku, zdobenou všelijakým barevným cukrovím.

Obr. 30. Katedrála sv. Bazila, Moskva

Obr. 31. Interiér katedrály sv. Bazila

Obr. 32. Ruský vzor

Obr.33. Aplikace lidového vzoru

1.1.3 Český vzor

Na českém území většinou převládá ornament florální. Zobrazuje různé druhy kvítků a typů lučních květin, které jsou spojeny s krajkou. Obvykle jsou tyto vzory aplikované jako výšivky krojů, výšivky na ubrusech a různých jiných textiliích využitých v domově. Nesmíme také opomenout klasické dekorativní prvky, které byli a pořád jsou *kraslice* – ručně malované vejce, obvykle se vyrábějí na velikonoce. Kraslici můžete zdobit různými způsoby. Jeden z nejjednodušších způsobů je vařit je zabalené v kousku látky, společně se slupkami z cibule, společně s dalšími plodinami, jako je rýže, čočka, krupice, v podstatě cokoli, co doma máte. Po uvaření a rozbalení tohoto balíčku se můžete pokochat vlastně vyrobeným ornamentem, na kterém je nejzábavnější to, že nikdy nevíte, co z něho vlastně vznikne až do posledního okamžiku. Další techniky může být např. malování barevným voskem, barvami, nebo naopak vyškrabávání suchou jehlou do barevně obarveného vajíčka. Dále to mohou být oháčkované kraslice, jak bavlnkou, tak i drátkem, olepováním různých malých plodin, nastříhanou slámou apod.

Obr. 34. a 35. Malované kraslice

Obr. 36. a 37. Moravské kroje, Muzeum Milotice

1.1.4 Skandinávský vzor

Skandinávský vzor se liší nejvíce od všech ostatních. Na rozdíl od předchozích skupin, téměř neuplatňuje příliš ornamentální styl dekoru, ale právě naopak. Drží se poměrně jasné geometrické a jednoduché struktury. Tvary vzorů jsou inspirované především sněhovými vločkami. Dále je to struktura jednoduchých proužků, hvězdiček, čtverců a kosočtverců a samozřejmě zvířecím motivem losa a jelena. Tyto jednotlivé motivy, opakující se v řádcích, jsou různě kombinované mezi sebou, takže v podstatě neexistuje žádný pevný řád, jak má finální dekor na textiliích vypadat. To dává stejně, jako v předchozích skupinách designérovi volnou ruku a možnost vždy vytvořit originální kus.

Obr.38. Skandinávský vzor

1.2 Průzkum trhu – Design současných interiérů

Inspirací mi byly současné trendy v bydlení a v architektuře. Zaměřila jsem se především na future design v těchto dvou oblastech. Velkou inspirací mi byli světoví architekti jako Zaha Hadid, Karim Rashid, Jean Nouvel, Jan Kaplický a Eva Jiříčná, ale spousta dalších. Další velkou inspirací mi byli místa, která jsem ve svém životě navštívila a o kterých jsem

se naučila a dozvěděla. Další nepostradatelnou studnicí mi byl internet, na kterém jsem našla snad vše, co jsem potřebovala. Ráda bych zde ukázala pár interiérů a staveb, které na mě zapůsobily jak svým tvaroslovím, tak svojí atmosférou, kterou nabízejí návštěvníkovi uvnitř. Pátrala jsem jak po minimalistickém designu a jeho tvarové čistotě, tak i po organických tvarech, inspirované přírodou. Jak jednou řekla Eva Jiřičná, plná fascinace na přednášce ve zlínské kavárně Loft – „člověk vůbec nemusí vymýšlet nové tvary, stačí se inspirovat v přírodě, která je neuvěřitelně kreativní, a jen si propůjčit její tvary a uplatnit je tam, kde potřebujete.“

Tuhle podskupinu, ve které bych chtěla ukázat něco málo z mého obsáhlého zdroje inspirace, bych ráda rozdělila na dvě části. A to na minimalistickou a organickou část, obě plné velmi futuristického designu.

Bohužel ne u všech obrázků, které bych vám chtěla představit, se mi nepovedlo najít autora a název místa.

1.2.1 Minimalistický Design

Do skupiny minimalistického designu bych zařadila obrázky od těchto autorů:

- Ora-ïto – Design kuchyně pro Gorenje
- Teruhiro Yanagihara – interiér Kizuki + Lim pro salon v Singapuru, 2010
- usTogether – koupelnový design
- Rumunský pavilon – Bienále Benátky 2010; uzavřený pavilon obsahoval 94m² prostoru, přesně tolik, kolik má jeden obyvatel v Bukurešti.
- Hafen Rohner – Kancelář přístavu Rohner, místo Fussach, Baumschlager & Eberle
- Kunsthaus Bregenz – arch. Zumthor Peter
- Nordwesthause – místo Fussach, arch. Baumschlager & Eberle – Kvádr společenského centra jachetního přístavu Rohner

Obr. 39. Rumunský pavilon – Bienále Benátky 2010

Obr.40. Northwesthouse

Obr. 41. Koupelnový design od společnosti UsTogether

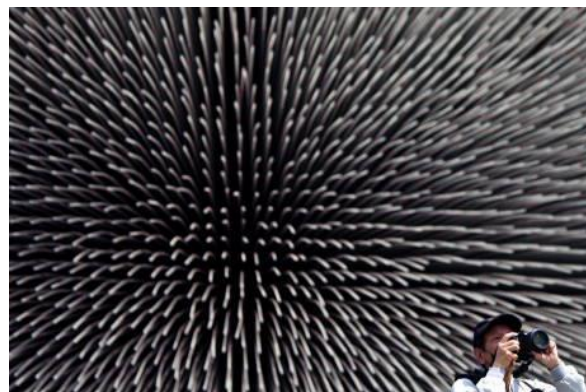
1.2.2 Organický design

Do skupiny organického designu bych zařadila obrázky od těchto autorů:

- Zaha Hadid – Hotel Puerta America v Madridu; Maxxi muzeum v Římě; Série Lanových drah v Innsbrucku, Rakousko, Guangzhou Opera House, China
- Jan Kaplický a Future Design – návrh Národní knihovny v ČR; Koncertní a kongresové centrum Antonína Dvořáka v Českých Budějovicích, tzv. „Rejnok“
- Výstavní pavilón Dánska na Shangai Expo 2010, realizace Studio Big
- Pavilon UK na Shangai Expo 2010 – realizace Heatherwick studio (fasáda pavilonu je vyrobena z 60tis. Průhledných optických prvků, délka jednoho prvku je 7,5m)
- Cave – restaurace Sharrin Rees

Obr. 42. Inspirace z internetu

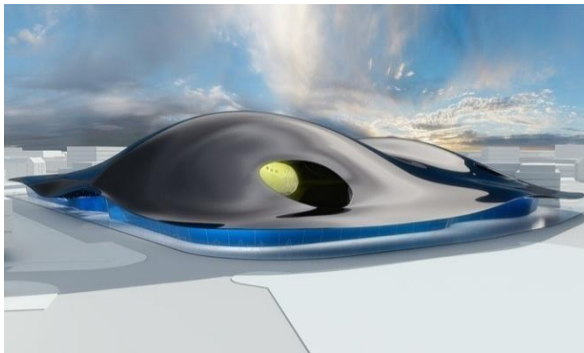
Obr. 43. Pavilon UK na Shangai Expo 2010

Obr. 44. Zaha Hadid, koupelna v hotelu Puerta America Obr. 45. UnstudioMomema

Obr. 46. a 47. Výstavní pavilón Dánska na Shanghai Expo 2010, realizace Studio Big

Obr. 48. a 49. Future Systém, Koncertní a kongresové centrum Antonína Dvořáka
v Českých Budějovicích

1.3 Cílová skupina

Můj projekt by měl být univerzální a dostupný pro co největší počet lidí. Proto, když jsem jej vymýšlela, jsem myslela především, ani ne tak na cílovou skupinu, ale na jistý komfort, který bych chtěla kterémukoliv zákazníkovi nabídnout v podobě hravého systému. Samozřejmě je moje práce určena lidem, kteří mají rádi nový, nápaditý, hravý a svěží design a nebojí se změny. Což mě přijde poměrně univerzální, protože tyhle požadavky se většinou rozhodně neomezují.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

1 PŘEDSTAVENÍ KONCEPTU „UPLATNĚNÍ FOLKLÓRNÍCH PRVKŮ V BYDLENÍ“

Projekt by měl představit a názorně vysvětlit fungování dekoru v interiéru. Na následujících stránkách bych vás chtěla provést, jak jsem s touhle myšlenkou pracovala, rozvíjela ji a také bych vám chtěla přiblížit postup výroby mých reálných modelů. Protože moje projektová část obsahuje více modelů s různým zaměřením, ráda bych ji rozdělila na 3 části. První část by měla představit samotnou práci se vzory. V druhé části bych se ráda zaměřila na samotnou funkčnost dekoru, a ve třetí části bych se zaměřila další na další možné varianty, jak dekor v interiéru využít a na proces jejich výroby.

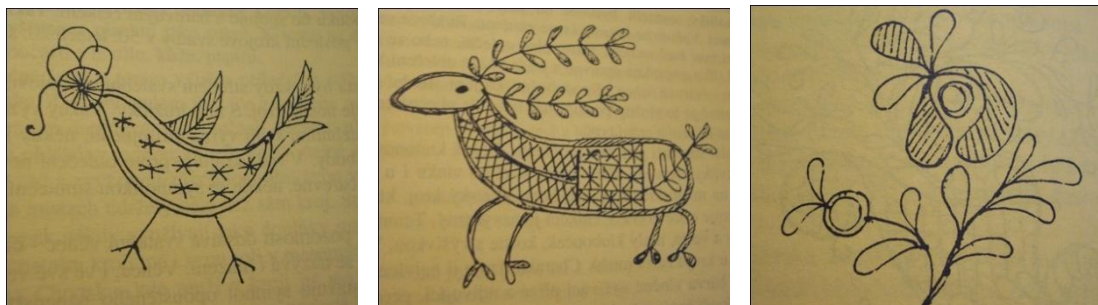
1.1 Redesign folklórních prvků

Když se mi do rukou dostala první knížka o folklórních vzorech a krojích – České lidové kroje od Jiřiny Langhammerové, přemýšlela jsem, jestli pracovat s těmi úplně klasickými vzory, nebo je lehce změnit do modernější podoby. Přece jen je 21. Století a i když se někomu může zdát klasický folklór poněkud staromódní, ba i kýčový, dalo mě to přece jen popud si s těmi vzory nějakým způsobem pohrát. Vybrala jsem si tedy pár klasických vzorů, které najdeme většinou, jako výšivky na krojích a překreslila je do Ilustrátoru. Poté jsem začala vzory kombinovat různými technikami, jak tvarově, tak barevně, měnila jsem tloušťku linek, zrcadlila je a různě vzory mezi sebou prolínala apod. Začaly vznikat naprosto nové vzory, které se těm klasickým, ze kterých vznikly, přestali do jisté míry podobat a začali dávat tomuhle tématu docela jiný rozměr. Podle toho, co mi připomněly, jsem si je pracovně pojmenovala. Mé nejoblíbenější vzory jsou tyto: atleti, raci, holka zlobivá, kohoutí hlavy, máky, děda hříba, jelení hlavy, vlaštovky a dark weider.

Vzory jsem potom používala na vybrané modely, jak jsem usoudila za vhodné.

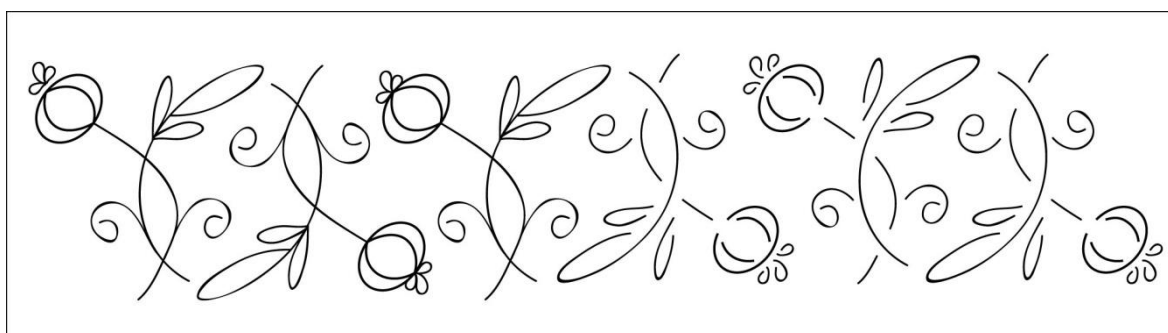
Tyhle vzory jsem si také vyrobila na laseru pro moji zálibu – vyrábění šperků, pro vytvoření broží, náušnic nebo spon na opasky.

Co mě na tomhle tématu baví asi nejvíce? To, že je to v podstatě nevyčerpatelné téma, které můžete téměř donekonečna rozvíjet a obměňovat, jak už jen v samotném zaměření jednotlivých vzorů – což je více grafická činnost, než designérská, tak potom samotná aplikace prvků v reálu. V mém případě směřovaná na produktový design a interiér. Ale dokážu si představit aplikovat je téměř na všechny výtvarné obory.

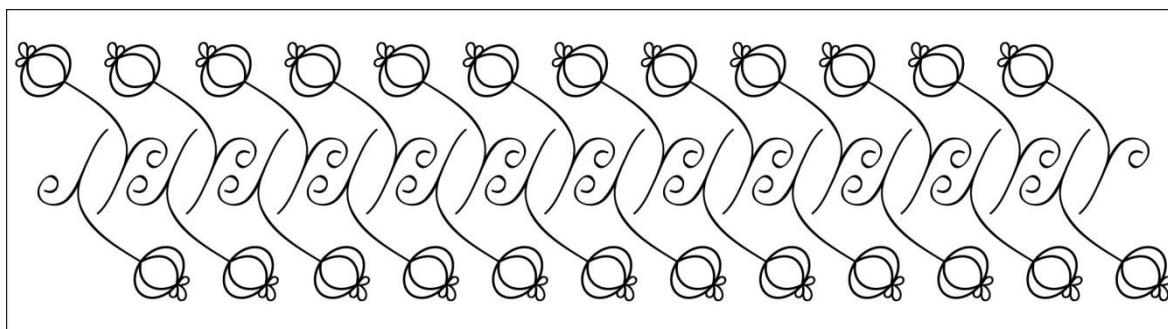

Obr. 50.-52. Původní vzory, ze kterých jsem vycházela

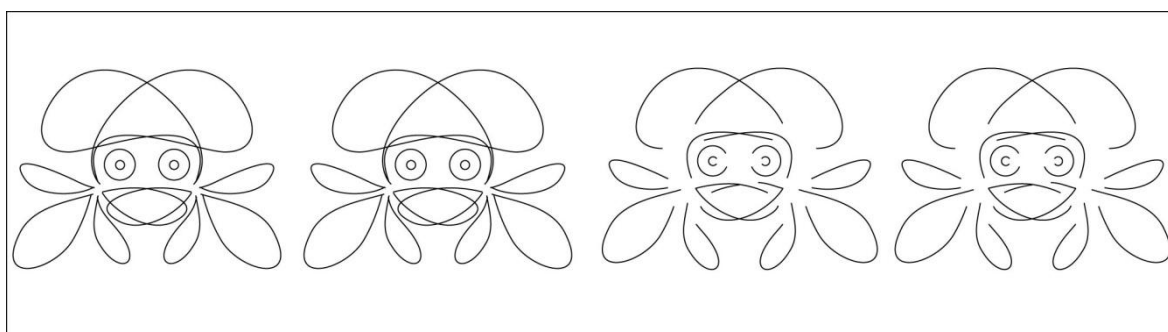
Následující ukázky z re-designu vzorů se skládá ze dvou částí. První (levá) polovina políčka ukazuje vzory celé, na pravé polovině jsou vzory rozdělené, připraveny na práci s laserem.

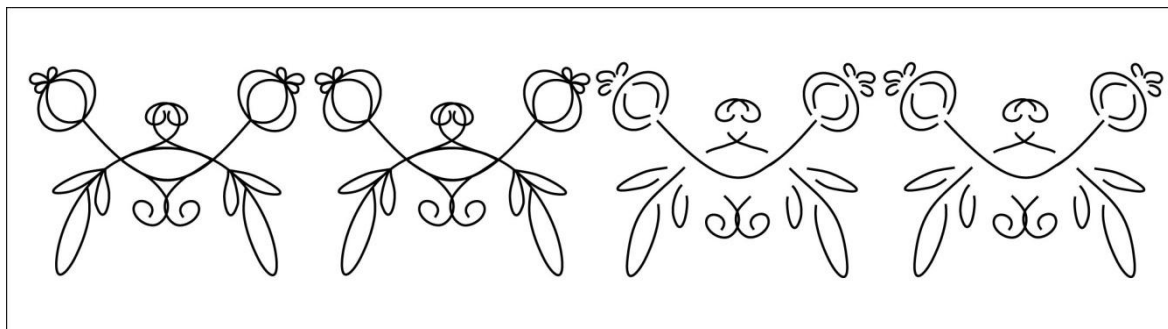
Obr. 53. Vzor máku 1

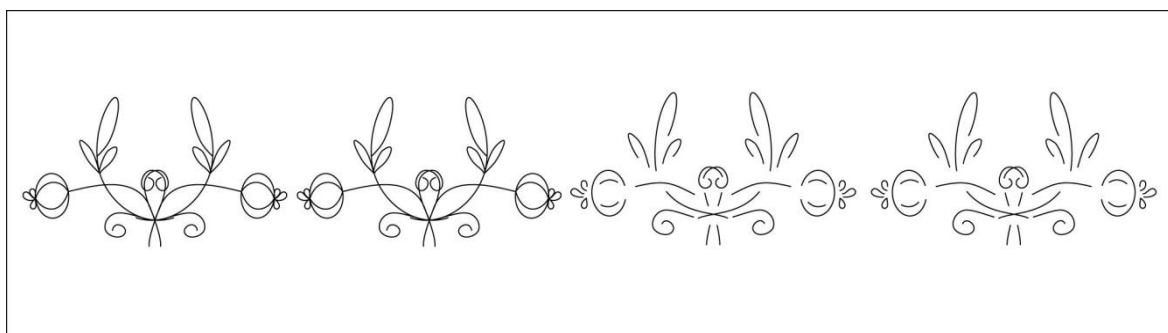
Obr. 54. Vzor máku 2

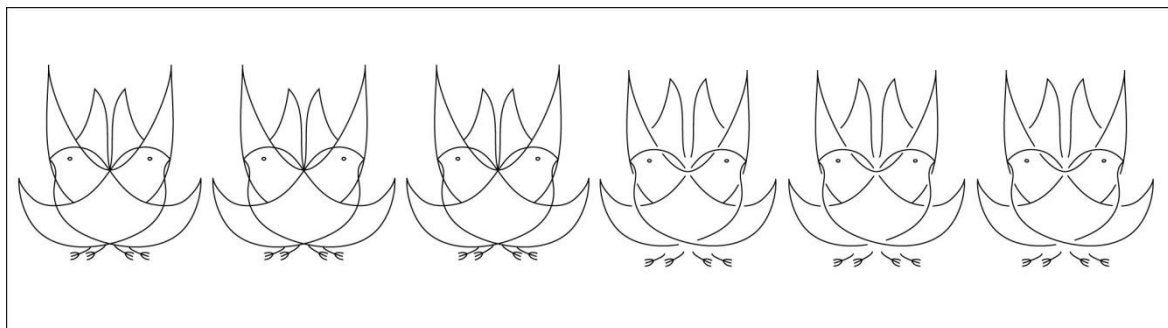
Obr. 55. Vzor Děda hříba

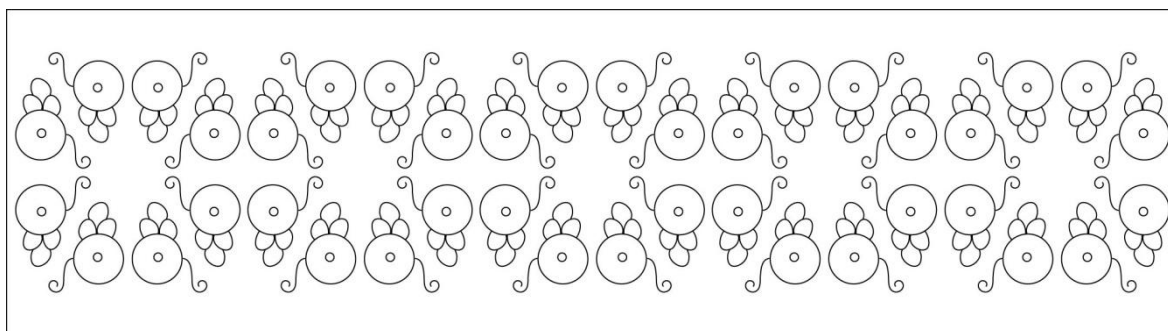
Obr.56. Vzor máku – atlet

Obr. 57. Vzor máku – Rak

Obr. 58. Vzor vlaštovky

Obr. 59. Vzor Kohoutí hlavy

1.2 Dekor jako funkční prvek

Už vás někdy napadlo, že současný minimalistický trend bydlení je sice velmi praktický, ale někdy už tak trochu fádní a nudný? Přeci jen, většina firem, které vyrábějí nábytkové soustavy do obývacích, nebo kuchyňských linek, jsou si ve výsledku tak strašně podobné, že ztrácí identitu konkrétního studia, ve kterém byly navrženy a zrealizovány. Přesně tomuhle bych se chtěla vyvarovat, a díky folk. dekoru bych chtěla vtisknout novou tvář do lidských příbytků.

Kladla jsem na svůj návrh požadavky takové, aby byl výrobek maximálně funkční, praktický, dostupný co největšímu počtu zákazníků a zároveň se stal jakousi dominantní ozdobou pro interiér.

V mých 3d návrzích, jsem se zaměřila na nejčastěji obývané místnosti, které jsou kuchyň, koupelna a ložnice.

1.2.1 Design Kuchyně

Jako první jsem začala s designem kuchyně. Ve vizualizacích jsem se zaměřila spíše na tvarově modernější design, který je v současnosti ještě pořád obtížnější pro výrobu, ale mám pocit, že jako designér, bych měla navrhovat právě věci pro budoucnost, obzvláště když mi k tomu může napomoci 3d svět. Stejnou funkci aplikace vzorů, pro současnou a sériovou výrobu by bylo lepší použít na rovných a nezakřivených plochách. Stále to má mnoho svých výhod. Ale to bych vám ráda demonstrovala na ukázce reálného modelu kuchyňského boxu.

Kuchyně se většinou skládá s úložného místa pro různé potraviny a nádobí, s plochou pro přípravu a zpracování potravin a z elektrických spotřebičů, jako jsou lednička, mrazák, trouba, myčka, mikrovlnná trouba, digestoř apod. Tyto plochy můžete mít zabudované v jednom bloku, nebo je můžete mít rozdělené jednotlivě – na úložný prostor a potom separé přípravné pulty, které dnes většinou obsahují varnou desku s digestoří a dřez.

Moje virtuální kuchyň obsahuje velkou stěnu se zabudovaným prostorem pro potraviny, nádobí a elektrické spotřebiče. Stěna se lehce zatačí podél elipsoidního půdorysu. Folklorní vzor jsem aplikovala na dvířka kuchyňské stěny a to tím způsobem, že jsou vzory prořezány skrz na skrz, tudíž nám lehce dovoluují nahlédnout do obsahu skříněk.

1.2.1.1 Výhody prořezání vzoru skrz do kuchyňských dvířek

V tomto momentu bych chtěla podotknout, že tímto poměrně prostým nápadem, jsem docílila hned několika funkcí, které nám vyřezané vzory do dvířek nabízí. Těmito výhodami jsou:

- Nepostradatelná cirkulace čerstvého vzduchu uvnitř skříněk – zamezuje různým plísním a rychlému zkažení potravin
- Při stejnoměrném osvětlení vnitřních prostor skříněk (např. LED diodami nebo jinými světelnými zdroji, užívanými pro vnitřní osvětlení kuchyňských skříněk) a při sešeření denního světla, vzor vyřezaný do stěny vytváří příležitostné osvětlení a navozuje uklidňující a relaxační atmosféru. Tím se stává poměrně výrazným prvkem v interiéru.
- Stává se jakoby interaktivní světelnou tapetou (podle toho na jaké fáze je elektrický obvod zapojen, jestli všechny skřínky mají jeden stejný vypínač nebo jsou rozděleny na více elektrických obvodů)
- Barvou vnitřního osvětlení – to se může stát poměrně experimentálním prvkem, využití moderních RGB diod a světelných zdrojů a vytvořit si tak vlastní unikátní světelnou tapetu
- Nahrazuje funkci úchytek (vzor by měl dostatečnou šířku, aby se do něj vlezl lidský prst a dvířka otevřel. Toto platí v případě při využití uchycení dvířek na panty. V případě využití mechaniky pístových dojezdů stačí do dvířek lehce zatlačit a dvířka sami vyjedou)
- Schová elektrické spotřebiče, které budou zabudované za dvířky, v kuchyňské stěně
- Díky částečným průhledům do nitra skříněk, nám pomůže usnadnit orientaci v kuchyni. (platí spíše pro návštěvy, které neví, kde se co v jaké skřínce nachází)

Dalším, poměrně hravým výběrem jak pro samotného designéra, tak ve výsledku i pro zákazníka je výběr typů dvířek. V reálu bychom se mohli tedy rozhodovat mezi:

- Typem vzoru
- Materiálem dvířek (přírodní dřevo, barva – odstín, lak či mat, transparentní materiál...)
- Velikostí vzoru na jednotlivých dvířkách

- Kombinací výše uvedeného

Ke kuchyňské stěně jsem navrhla také dva samostatné pracovní pulty. Jeden větší se dřezem, pro umytí a přípravu pokrmů a druhý menší s varnou deskou, na zpracování pokrmů a vaření. Oba tyto pulty mají tvar zaoblené kapky, která lehce evokuje část tvaru jednoho z použitých vzorů – lístek máku. Pulty mají samozřejmě také vnitřní prostor, který se dá různě využít (např. pro koše na tříděný odpad a jiné užitečné věci).

Co se týče aplikovaného vzoru, na kuchyňskou stěnu jsem se rozhodla použít organický tvar dekoru, v podobě vlny, která vzniká od země a prochází téměř celou plochou kuchyňské stěny. V horní části se zase zmenšuje a vizuálně lehce do ztracena odchází. Tato vlna je tvořena malými jednotlivými folklórními symboly máku, neboli taky tzv. „cibuláku“.

Proč jsem se rozhodla použít tenhle organický tvar, a ne uspořádat jednotlivé vzory do geometrického řazení?

Geometričnost a jasně dané linie se dennodenně objevují kolem nás, především právě v architektuře a interiérovém designu. Proto jsem chtěla touto formou interiér oživit, dodat mu jakýsi šmrnc v podobě organického tvaru, který bude v místnosti nepřehlédnutelný. Samozřejmě, že v reálném světě by bylo na zákazníkově, jaký styl by si vybral. Jestli by chtěl vzory na jednotlivých skříňkách použít tímto organickým způsobem nebo spíše geometricky.

Obr. 60. a 61. Design kuchyně

1.2.1.2 Systém měnění jednotlivých dvířek

Nakonec bych vás chtěla seznámit se systémem, kterou jsem si nazvala „aneb jak si udělat vlastní funkční 3d tapetu“. Je to prosté, systém spočívá v běžných závěsných technologiích. Každá skříňka by byla opatřena klipovými závěsy a po jednoduchém manévru, kdy dvířka snadno vycvaknete, můžete zase zpátky nacvaknout nová dvířka s jiným dekorem. Tímto zákazníkovi nabízím hravý způsob jak zapojit jeho fantazii, při kterém si může vybrat přesně to, co se mu líbí, tzv. „na míru“. A když tento systém spojíte ještě s případným výběrem barevného osvětlení, může to být vážně zábavný a originální interiér, ale přesto nebude balancovat na hranici kýče, ale právě naopak – na hranici užitého designu.

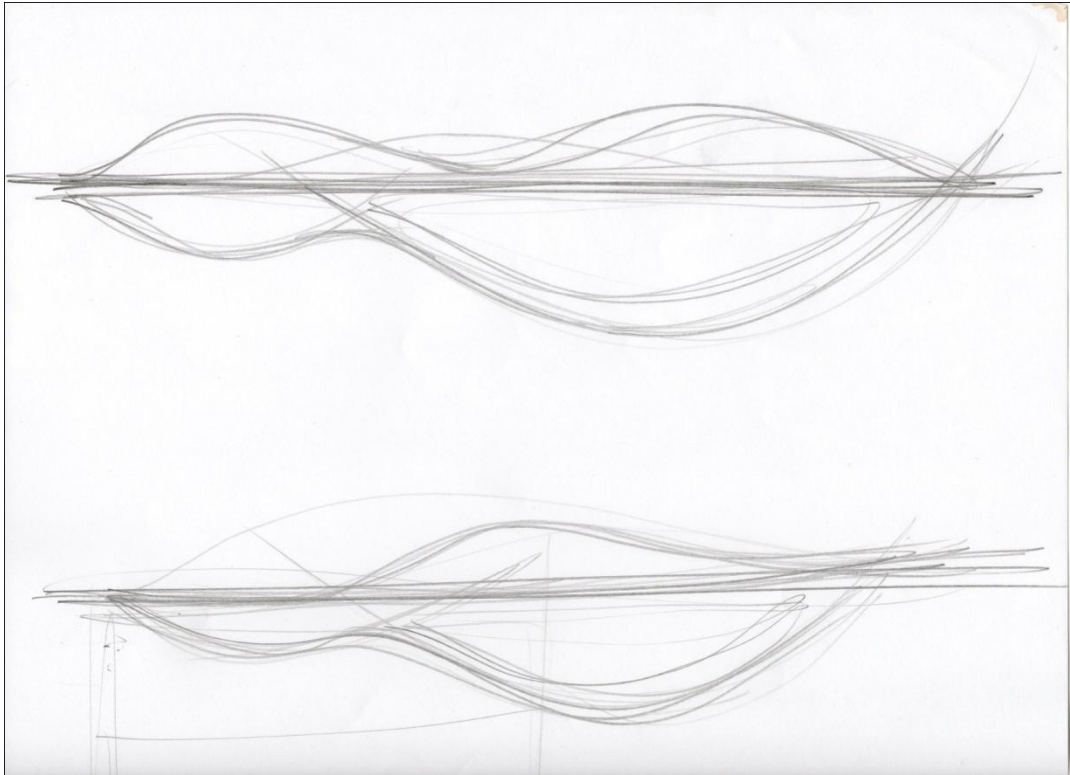
Klasické klipové závěsy jsem zvolila proto, protože jsou stále jedny z nejpoužívanějších, nejdostupnějších, praktických a v neposlední řadě poměrně levným způsobem, jak uchytit dvířka na kuchyňské korpusy. Dají se také snadno seřídít, aby vám dvířka perfektně na korpusu seděla, bez sebevětší námahy a pomoci odborníků. S porovnáním s pístovým kováním a dalšími výsuvnými systémy, které jsou dostupné na trhu.

1.2.2. Design koupelny

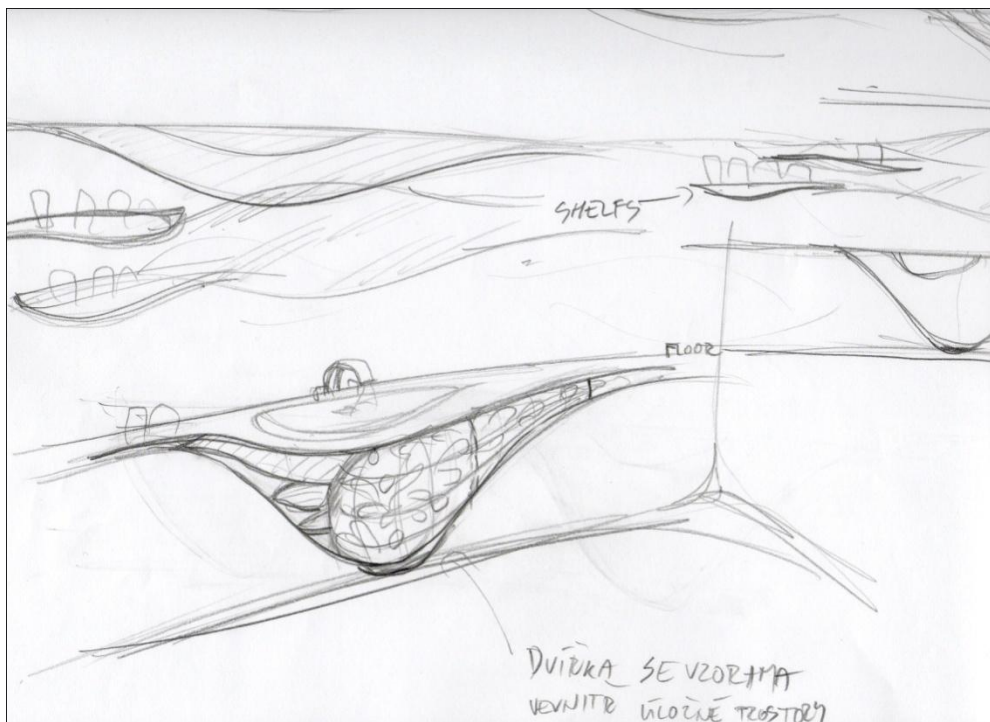
Další místností je koupelna. Mám ráda velké vzdušné a prosluněné prostory, ve kterých se nemusíte cítit stísněně. A protože jsem v mém 3d světě nebyla limitovaná žádným konkrétním půdorysem, navrhla jsem, na koupelnu, poměrně velký prostor o rozměrech 7x5m. kde čelní stěna je celá prosklená s případným výhledem a vchodem na terasu a do zahrady. Zde najdeme vanu, umyvadlo a sprchový kout (Toaletu jsem zde schválně nezařadila z praktického a estetického hlediska). V místnosti je poměrně dost volného prostoru, proto jsem zde také umístila relaxační lehátko. Já jsem si vybrala nikdy neokoukatelnou klasiku od Le Corbusiera, relaxační lehátko LC 4.

Design tohoto koupelnového vybavení vypadá, jakoby vycházel z jednoho kusu. Má vytvářet dojem vlny, která prochází celou místností a vytváří tak za sebou stopu v podobě koupelnového vybavení. Všechny tvary vychází plynule ze stěny v podobě různě velkých vln (bublin), které mají funkci právě buď umyvadla, vany nebo sprchového koutu a také poliček na odkládání věcí.

Podobně jak tomu bylo u kuchyňské stěny, jsem i zde využila organický tvar vzorů, které plynule přechází od stropu, přes stěnu až po podlahu a tím prostor decentně sjednocují do jednoho optického celku. V místech, kde vzory protínají vypouklé místa pod umyvadlem a v místech úložného prostoru poliček, jsou opět prořezané skrz, a dávají další příležitost k dalším skrytým úložným prostorům. Také mohou být vevnitř osvětleny, a navozovat tak klidnou a relaxační atmosféru, která je pro koupenu přímo stvořená. Ostatní vzory, které žádné vypouklé místa neprotínají, se mění v tapetu - čistě dekorativní sjednocovací prvek v místnosti, která je plynule propojena s užitnou funkcí dekoru a zároveň propojuje ostatní stěny. Tímto jsem se snažila předejít problému aplikace dekoru – tapet, v současném bydlení. Protože když chcete použít výrazný dekor tapety v interiéru, většinou ji aplikujete na 1, max. na 2 stěny, aby prostor zase nezahltila a nepřehlušila svým vzorem. Potom ale nastává otázka, co se zbylými stěnami? Když zůstanou jednobarevné, např. bílé, vypadají potom docela odděleně od stěn, kde byl použit dekor a když na ně použijete jiný vzor, budou se zase různé typy dekoru v místnosti „bít“. Proto jsem se snažila místnost propojit, přesně takovým způsobem, jaký můžete vidět na následujícím obrázku.

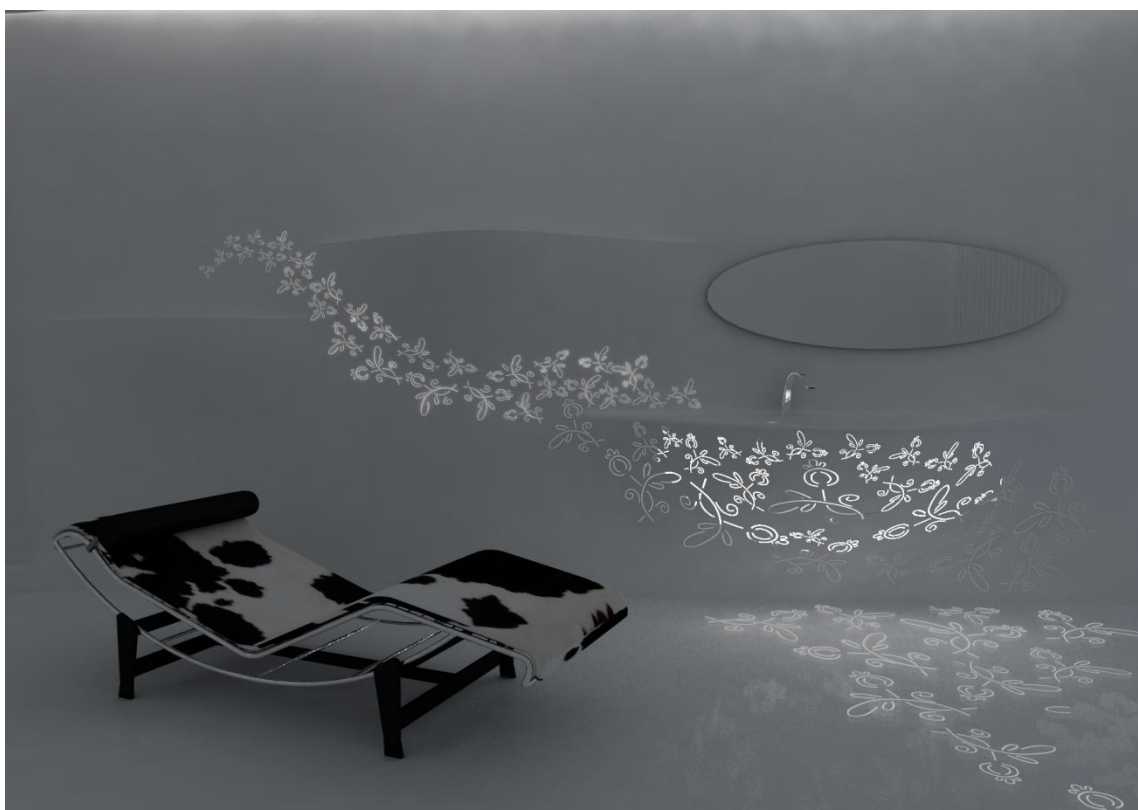
Obr. 62. První návrhy a hledání ideálního tvaru pro pult s umyvadlem, čelní náhled

Obr. 63. Návrh umyvadlového pultu a ukázka, jak by mohly vzory fungovat

Obr. 64. Design koupelny 1

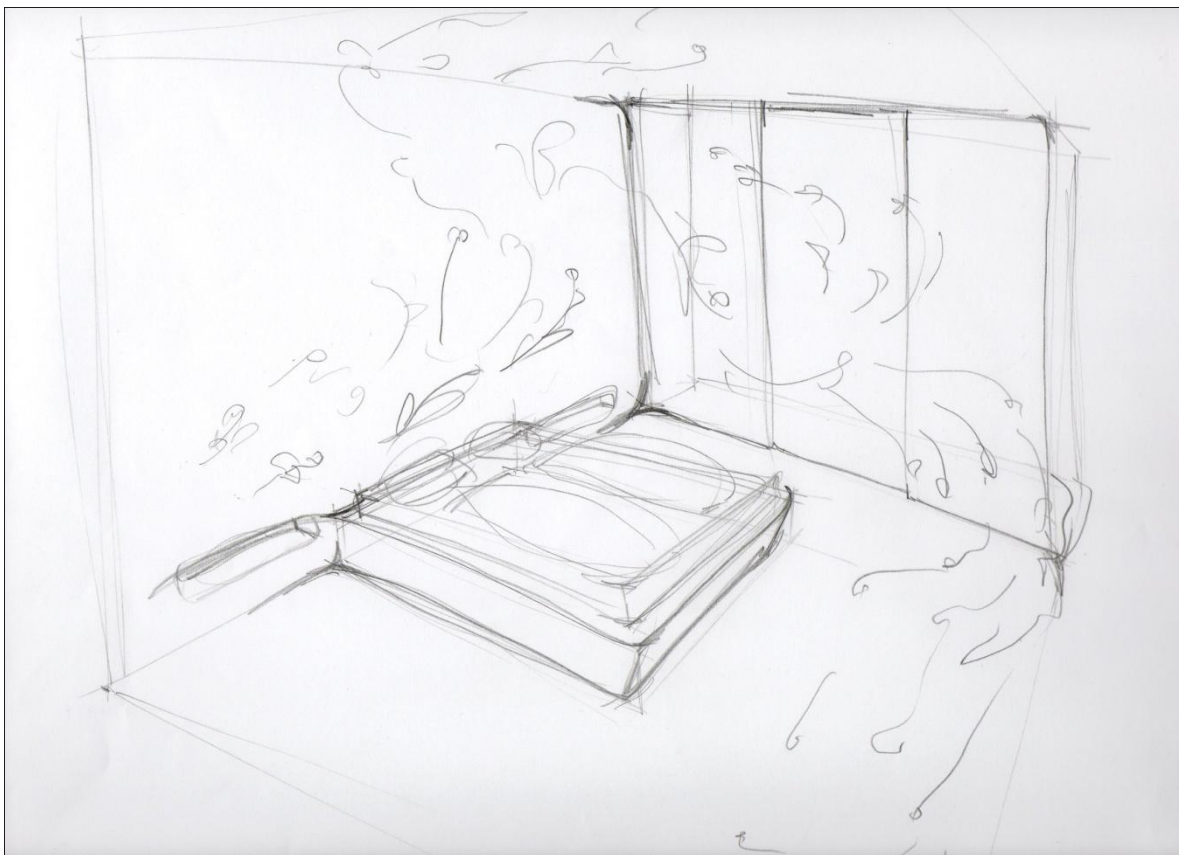
Obr. 65. Design koupelny při nočním osvětlení

1.2.3 Design ložnice

Poslední mojí virtuální místností je ložnice. Rozměrově je stejná, jako koupelna 5x7m. V ložnici jsem dekor použila na dveře šatní skříně. Stejně jako v případě koupelny, vzor se začíná formovat do tvaru vlny postupně od postele, rozrůstá se trochu i do stropu a poté přechází v prořezané formě přes dveře šatní skříně a na protější stěně odbíhá směrem k podlaze.

Vzor na šatní skříně opět zastává funkci cirkulace vzduchu, funkce úchytek a opět příležitostného osvětlení.

Design ložnice jsem se taktéž snažila udělat, aby vypadal čistě a neporušeně, jakoby z jednoho kusu. Proto postel a vestavěné odkládací plochy kolem obou stran postele nemají nikde žádný spár.

Obr. 66. Návrh ložnice

1.2.3.1 Tapeta jako interaktivní prvek

Co se týče části „dekorativní statické tapety“, nabízí se mnoho způsobů, jakým stylem ji provést. Tahle část dekoru, nemusí dostat pouze rozměr, natištěné nebo nalepené tapety na zdi, ale můžeme zapojit i Interaktivní design, využít nových technologií, a tapetu např. promítat na stěnu a tím ji po různé době obměňovat, jak se nám zlíbí. Vše se dá naprogramovat, podle našich představ. To znamená, že části, které navazují na prořezaný dekor na dveřích šatní skříně, mohou být interaktivní, ale také nemusí být statické. Mohou se pohybovat a vytvářet jakýsi vlastní příběh. Tenhle interaktivní styl můžeme využít mnoha způsoby, záleží jen na vkusu, kreativité a fantazii.

Kdybychom se rozhodli přece jen použít „statický dekor“, můžeme zase zapřemýšlet nad využitím materiálu a jeho tloušťky. Mám na mysli např. pěnový nebo hřejivý materiál v podobě vzoru, který může být nalepený na zdi a sloužit např. jako lehká opěrka, za čelem postele. Např. když sedíte na posteli a býváte opření o stěnu, většinou je stěna moc tvrdá a hlavně chladná. Tímto by se to dalo vyřešit. V mých vizualizacích jsem zvolila verzi fosforeskující tapety, pro zajímavé oživení interiérů.

Obr. 67. Design ložnice

Obr. 68. Design ložnice s fosforeskující tapetou

1.3 Proces výroby a další využití folklórních vzorů jako dekoru

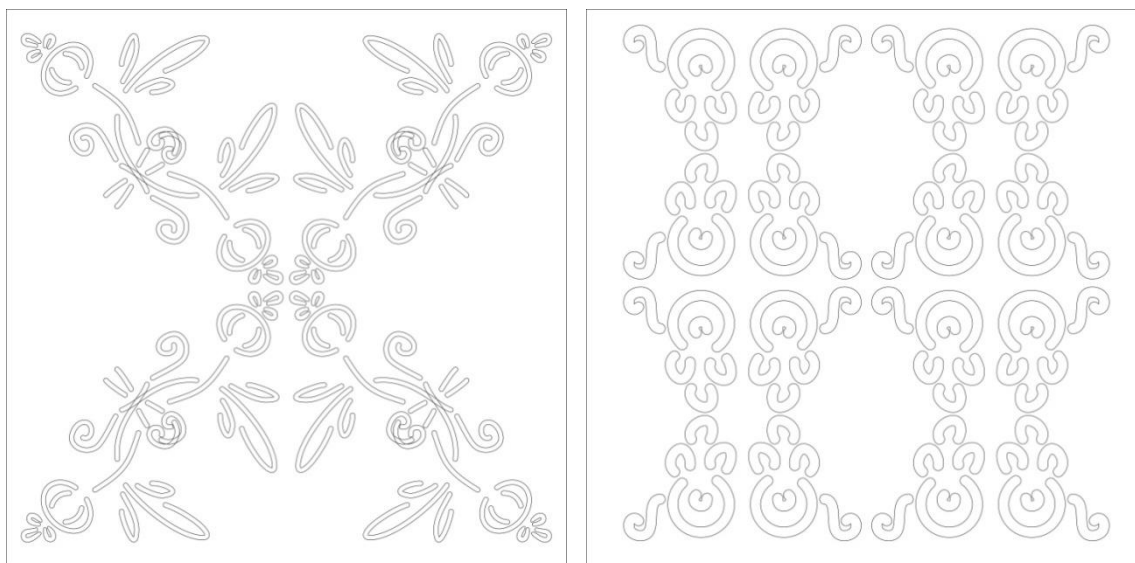
V téhle kapitole bych vás chtěla provést (někdy) poměrně náročnou výrobou prototypů, které jsem k bakalářské práci vyrobila.

1.3.1 Výroba kuchyňského boxu s dekorativními dvířky

Jako hlavní model, jsem vyrobila kuchyňský box se dvěma speciálními dvířky, abych vám mohla názorně ukázat, jak by systém fungoval.

Standardní rozměr šířky kuchyňského korpusu je 60cm, z důvodu standardní šířky a hloubky spotřebičů. Já jsem pro můj korpus zvolila rozměry 50x50x 32cm. Byla jsem limitovaná velikostí roštu v laseru, který měl max. výšku 60cm, a protože vždy musíte počítat s okrají, rozhodla jsem se rozměr zmenšit na 50x50cm. Vzory, které jsem chtěla na dvířka použít, jsem si připravila v Ilustrátoru. Vybrala jsem si mé oblíbené, vzor „raka cibuláka“ a vzor „kohoutích hlav“. Tyto 2 typy vzorů jsem se rozhodla přizpůsobit přímo konkrétní ploše dvířek (50x50cm), oproti aplikaci vzorů, co mám ve vizualizacích. Usoudila jsem, že

by bylo škoda do překližky vyřezat třeba jen jeden lístek máku, který tvoří jen jednu jednotku z celku z velkého dekoru. To by bylo docela nic neříkající.

Obr. 69. a 70. Šablona dvířek pro lasercut

Postup výroby byl někdy poměrně složitý, protože i přes skvělé technologické vybavení, které škola v Koldingu má, stále nedosahuje průmyslových úrovní. Proto jsem při výrobě prototypů musela častokrát improvizovat, aby model fungoval.

Laser, který jsem se poprvé rozhodla vyzkoušet v září na mém prvním projektu Design osvětlení, kde jsem si poprvé vyzkoušela a uplatnila práci s folklórními vzory, jsem si zamilovala. Když jsem přemýšlela jak vyrobit speciální dvířka pro kuchyňský box, laser byl jasnou volbou. Bohužel laser, který jsem měla k dispozici, je určen spíše pro textil a měkkí materiály, než je překližka, ze které jsem se rozhodla dvířka vyrobit. Ve vzorníku materiálů, který byl vždy u laseru, jsem si všimla, že je možné překližku použít. U profesora jsem si zjistila, jak maximálně silnou překližku by měl být schopen laser prořezat. Bylo mi řečeno, že by laser zvládl materiál do 1cm maximálně. Zaradovala jsem se, protože zhruba takovou tloušťku jsem potřebovala. V dílnách jsem si koupila asi 7mm silnou překližku a šla na věc.

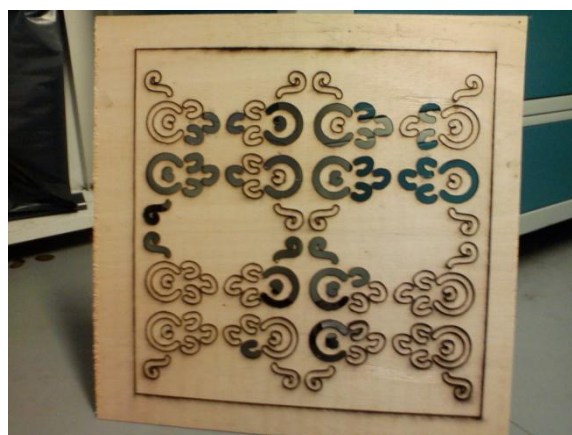
Ale při práci s laserem si vždy pamatujte jednu věc! Nikdy se neradujte předčasně!

Kolikrát jsem si říkala, je to stroj, a měl by zvládnout všechno, co do něho naprogramujete! Omyl! Je zde několik faktorů, které práci zásadně ovlivní, ikdyž používáte stejný materiál několikrát po sobě. Hlavními faktory jsou: síla laseru (max. 100, min. 1), rychlost paprsku

(max. s100, min.1) a hlavně čistota čočky, která je ve vnitř hlavy, odkud paprsek vychází a v neposlední řadě použitý materiál.

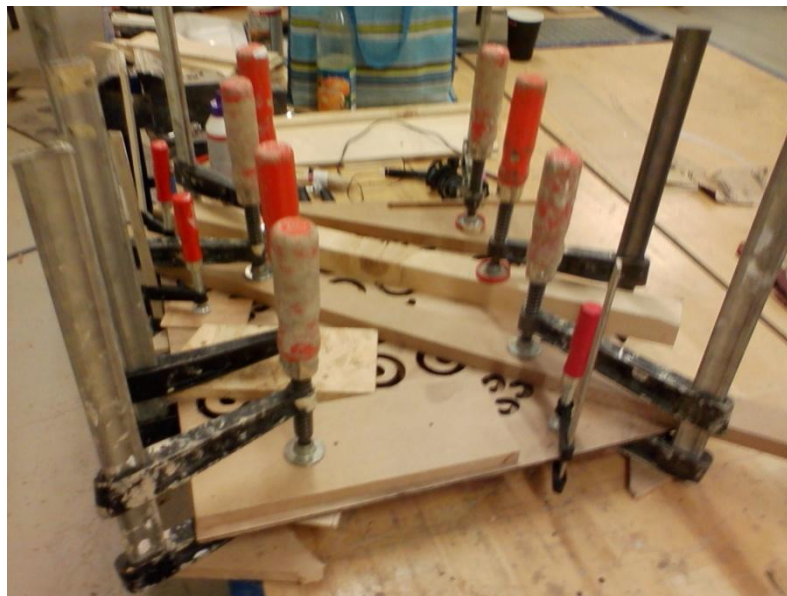
Zkusila jsem tedy na kousku 7mm překližky vyřezat vzorek s maximální dovolenou silou a rychlostí, ale vůbec to nedopadlo, jak jsem si představovala. Realita byla taková, že ve výsledku jsem měla prořezaný reliéf stěží 2mm... musela jsem začít improvizovat, proto mě napadlo, že bych mohla zkusit použít překližku silnou 3mm, udělat 2kusy stejného vzoru a poté tyto 2 stejné vrstvy slepit dohromady. Tahle varianta se nakonec ukázala jako jediná reálná. Donesla jsem si tedy několik plátů 3mm překližky a zkusila to znovu. Ale protože je překližka všeobecně poměrně tvrdý materiál, a taky hodně záleží z jak, tvrdých dřív je slepená (podle typu stromu a tvrdosti jeho dřeva), je také docela hořlavý materiál. A to byl další problém! Abych docílila toho, čeho jsem chtěla – prořezat vzory skrz – musela jsem snížit rychlost laseru téměř na minimum (rychlost 4, síla 100), tím ale nastal přesně tento „hořlavý problém“. Materiál se při takové pomalé rychlosti obrovsky nahřívá, a když máte plochu pokrytou stovkami křivek, které jsou připraveny k řezání, materiál začne mnohdy hořet. Proto jsem proces musela nepřetržitě hlídat, a jestli jsem nechtěla přijít o další prohořelý kus překližky, musela jsem proces pozastavit, dřevo ochladit a postříkat vodou a potom zase pokračovat.

Dále zde platí, že čím drobnější a složitější tvar vzoru máte, tím je to pro laser těžší na vyřezání. Nevím čím to je, ale v porovnání s druhými dřívky, kde jsem použila vzor „kohoutí hlavy“, který byl o něco větší a ne tak komplikovaný, se vyřezané vzory vyloupili téměř sami. U prvního případu vzorů „raci cibuláci“ jsem totiž vzory musel asi další týden dosekávat dlátem a kladivem v dílnách. Vzory se prořezali téměř skrz, ale ne úplně, což mělo za následek, že při pokusu násilnějšího vyloupnutí vzorů z plochy, se vám vzor vyloupnul, ale společně s dalším kusem překližky, který se vyloupnout neměl.

Obr. 71. a 72. Dvířka po vyřezání laserem. Začátek ručního dotesávání vzorů v dílnách

Zkrátka zhruba po necelých dvou týdnech strávených na laseru a v dílnách s dlátem a kladivem v ruce, jsem konečně mohla jednotlivé vrstvy slepit k sobě, a tím docílit větší tloušťky a pevnosti dvířek a zabránit tak jejich kroucení.

Obr.73. Lepení dvou vrstev překližky

Dalším prvkem byly kovové závěsy. Protože klipové panty, potřebují být zapuštěné 13mm v materiálu dvířek, a já jsem měla dvířka široká jenom 6mm, musela jsem na totožná místa obou dvířek přilepit další kousek překližky, do kterých jsem vyvrtala požadované otvory na závěsy. Po tom už bylo možno závěsy připevnit. Dále jsem po obvodu celé plochy dvířek připevnila dřevěné lišty ve stejné síle, jako byly dřevěné části pro závěsy, aby vše vypadalo sjednocené.

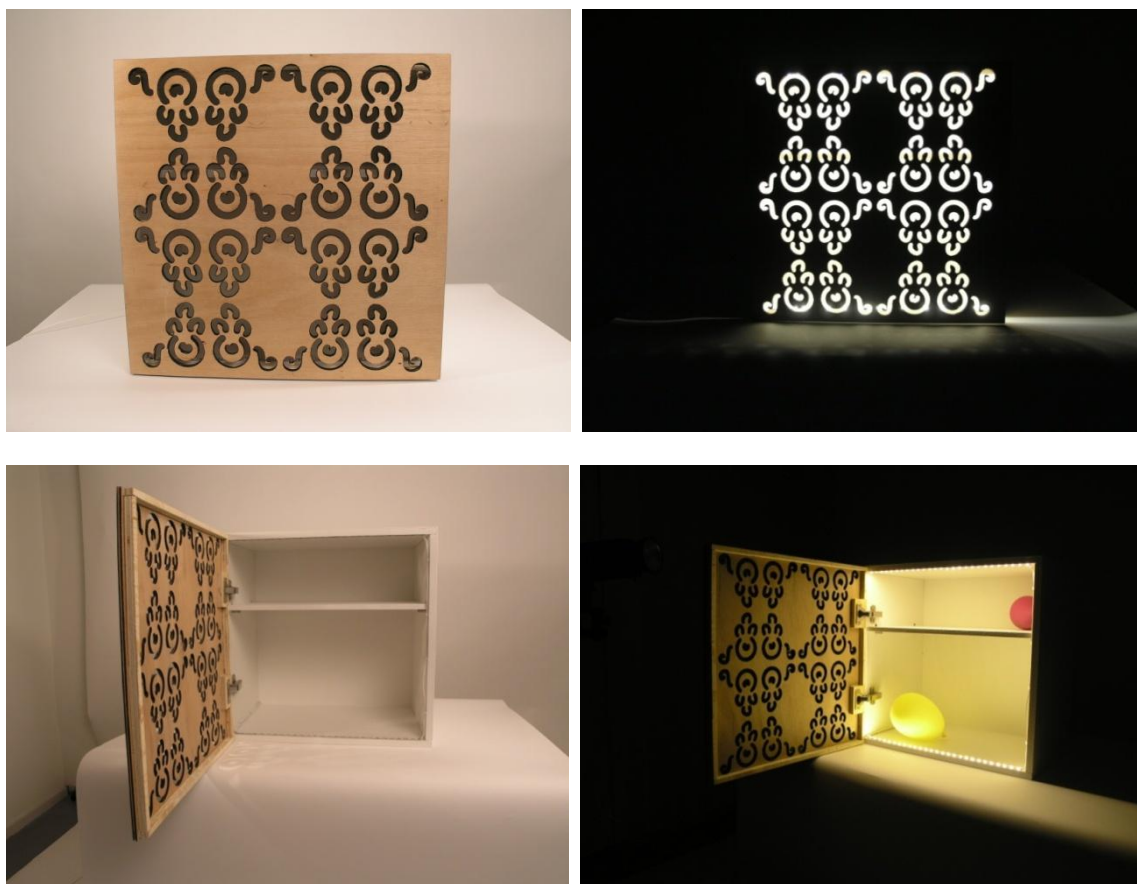

Obr. 74. Lepení zpevňujícího rámu po obvodu dvířek a montáž závěsů

Nakonec jsem dvířka nabarvila na bílou barvu (vzor „Raci Cibuláci“) a druhé jsem nechala v krásné přírodní struktuře, jen s matným lakem na dřevo (vzor „Kohoutí hlavy“). Poté zasadit do 2. části klipových závěsů a lehce donastavit vruty, aby se dvířka bez problémů zavírala a otevírala.

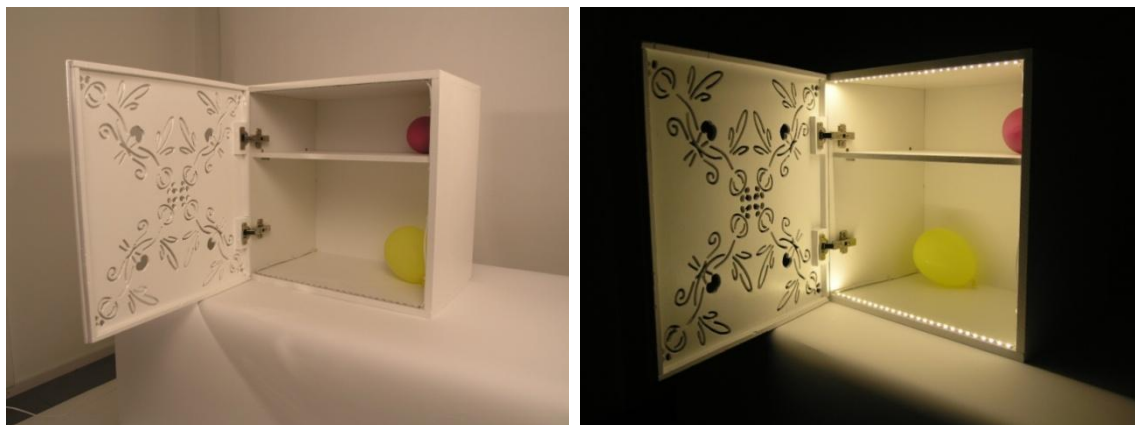
Uvnitř korpusu jsem ještě prostor rozdělila jednou menší poličkou. Na horní a dolní stěnu korpusu, jsem nalepila pás LED diod, každý 45cm dlouhý, a připojila je na odpovídající akumulátor. Přesný typ použitých LED diod, které jsem použila od společnosti LED-TEK je:

Led Strip ENI-FLW-R5050WW-12-60, barva: teplá bílá, Výkon: 14,4 Watt, napětí: 12V, není voděodolná, síla svítivosti: 1080 Lumenů.

Obr. 75. – 76. Kuchyňský box se vzorem Kohoutí hlavy

Obr. 77. – 80. Kuchyňský box se vzorem Raci

V normální sériové výrobě by taková dvířka měla být vyrobena z klasické MDF desky (většinou to bývá cca 16mm tloušťka), po té povrchově upravená (lakovaná, laminovaná nebo potažená dřevěnou dýhou) a vzory vyřezané za pomoci laserů, určené přímo na dřevěné a tvrdší materiály, vodním paprskem nebo CNC frézou.

Stejně tak se v sériové výrobě může lišit použitý světelný zdroj, protože LED strip, je stále poměrně drahou záležitostí, tak by se dala určitě najít jiná alternativa, která by byla na trhu více dostupná.

Technické parametry:

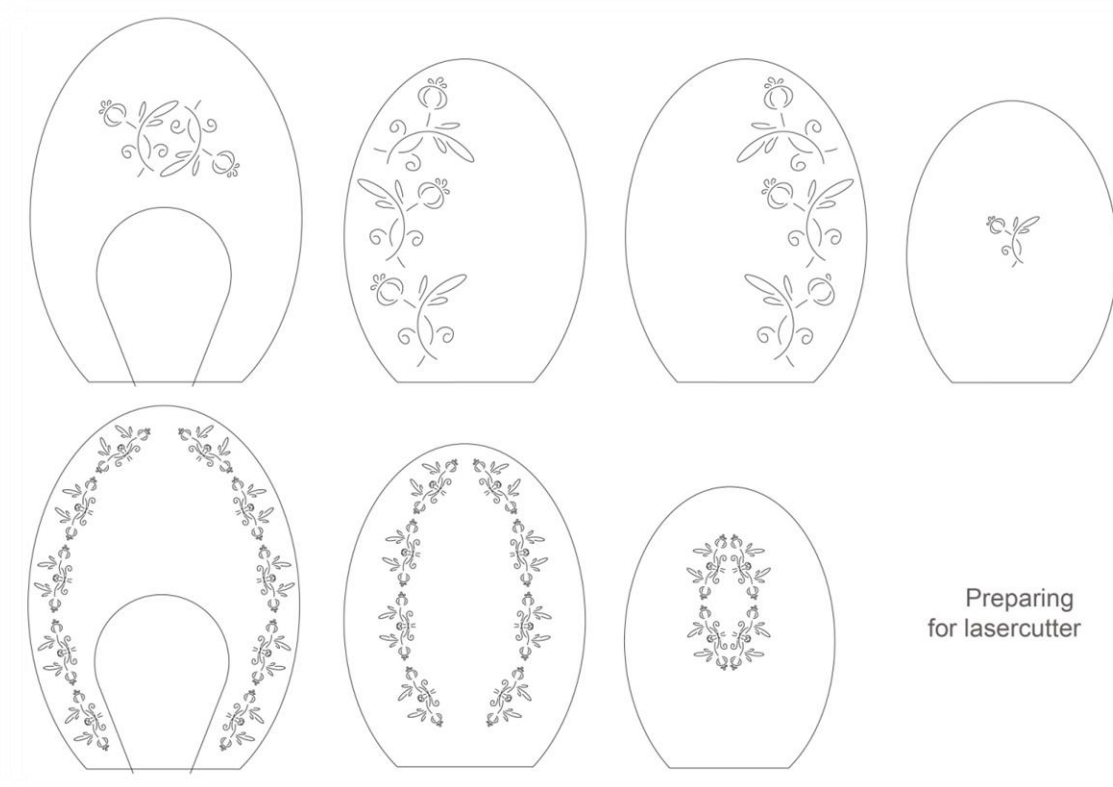
Korpus: 500x500x320 mm (v, š, hl), MDF deska 16mm, záda: překližka 3mm, spoj na lamely, LED pás 2x 45cm

Dvířka: 500x500x60 mm (v, š, hl), překližka, výztužný rám: překližka 16mm, klipové pan-ty

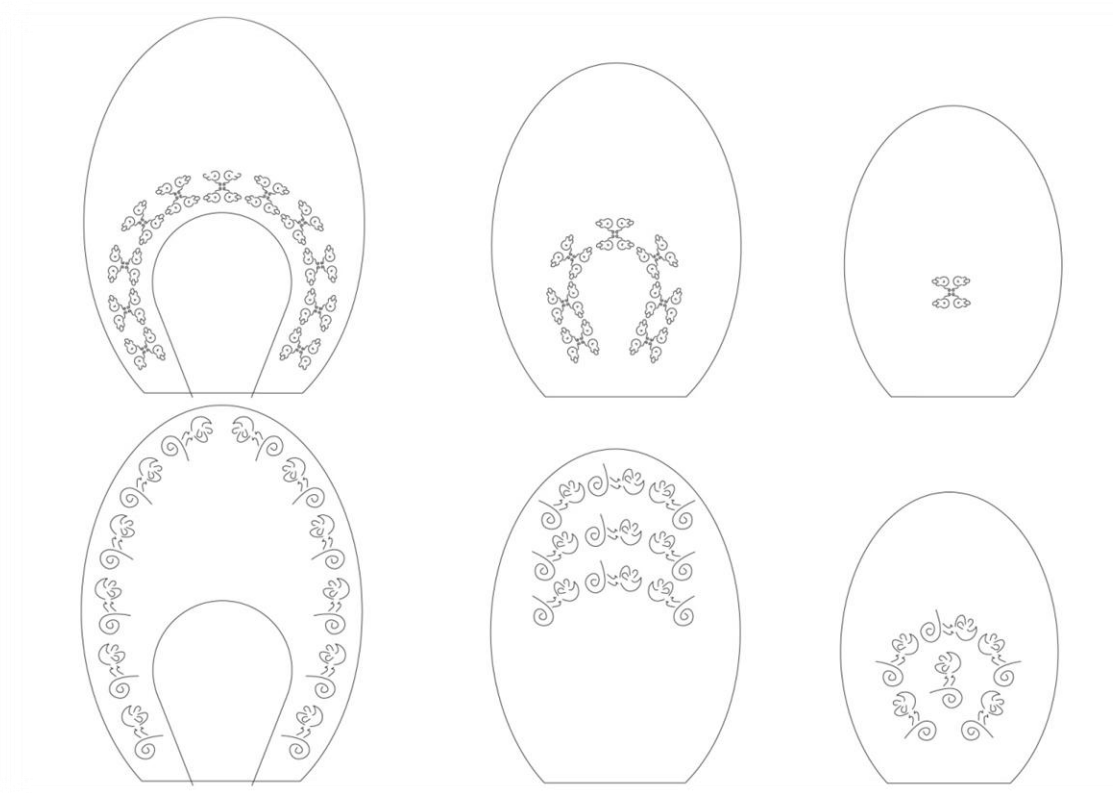
1.3.2 Design osvětlení

Tohle byl v podstatě můj úplně první projekt v Dánsku, a také první projekt, kde jsem použila folklórní vzory ve spojitosti s bakalářskou prací.

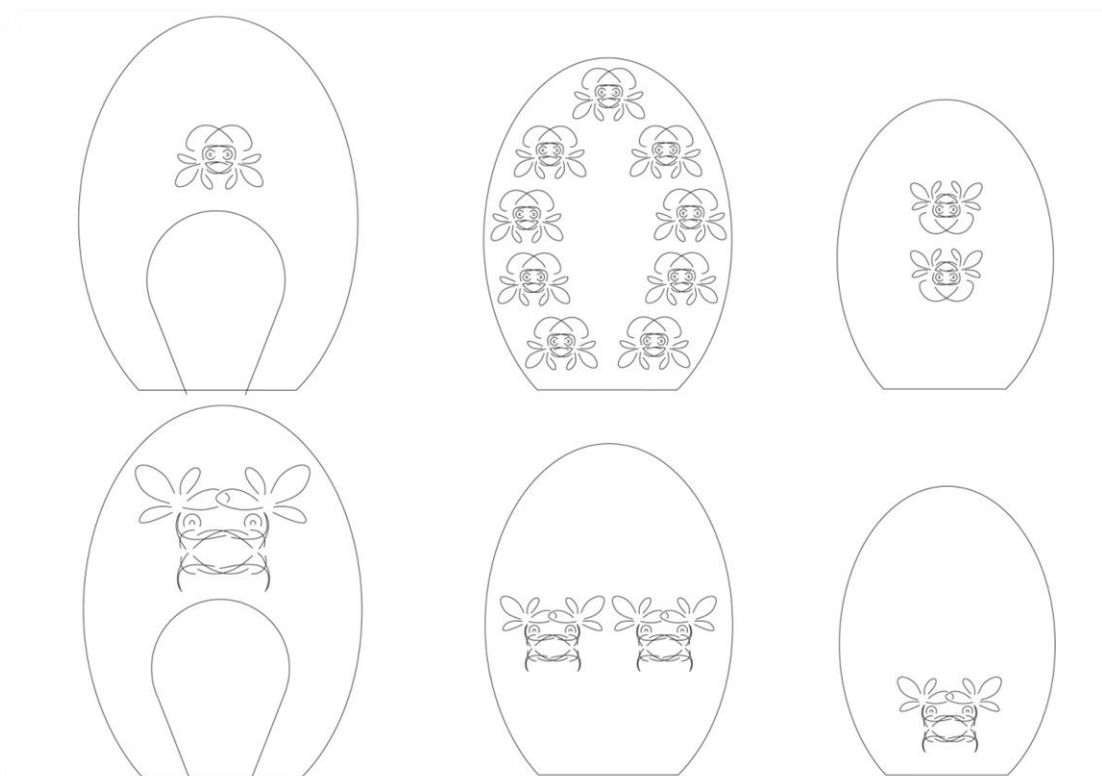
Samotné vzory, které jsem začala upravovat podle mého, jsou tvarově poměrně komplikované. A když jsem přemýšlela, nad samotným tvarem lampy, věděla jsem, že to musí být něco neutrálního, co už dál svým vlastním tvarem, nebude narušovat dekor folk.prvků. Zvolila jsem tedy tvar, který připomíná vejce. Tento tvar, se jednak často objevuje v samotných folklórních vzorech, ale také si tímto tvarem můžeme připomenout filosofii zrodu něčeho nového.

Obr. 81. Šablony jednotlivých plátů světel pro lasercut

Obr. 82. Šablony jednotlivých plátů světel pro lasercut 2

Obr. 83. Šablony jednotlivých plátů světel pro lasercut 3

Světlo, je složené z 5 jednotlivých plátů (a tří různých velikostí) ve tvarů vejce, které jsou z různých materiálů a ve třech různých velikostech. Já jsem použila pro několik sad těchto plátů v bílé a tmavě modré barvě plexisklo, MDF desku a kartonový papír. Všechny materiály jsou ve stejné tloušťce 3mm. Na každé sadě je uplatněn jiný folklórní vzor, takovým způsobem, že až se žárovka rozsvítí vzor je jakoby vrstven za sebou na každém plátu zvlášť a v průhledu dává kompletní vzor, celé lampy.

Jednotlivé pláty jsou zasazeny v základně z MDF desky (16mm), která má vyfrézované drážky. Uprostřed této základny je umístěna objímka, do které jsem použila spořivou žárovku, která při dlouhodobém svícení zůstává stále chladnější, než např. halogenové žárovky. Ze spodní strany má základna vyfrézovanou drážku na kabel, aby mohla stát rovnoměrně na rovné ploše.

Rozměry jednotlivých plátů:

1. Největší, prostřední: v.270mm, max. šířka: 200 mm
2. V. 24cm, max. šířka: 175 mm
3. Krajní, nejmenší: v. 207 mm, max.š. 155 mm

Z různých materiálů a barev jsem lampu udělala proto, že si zákazník může nakombinovat svoji vlastní barevnou a materiálovou variantu, protože světlo, co se od různých materiálů odráží a prochází, má vždy jiný odstín a lampě dodá pokaždé jiný „nádech“. Já osobně mám nejraději variantu z bílého plexiskla. Protože poloprůsvitnost bílého, mléčného plexiskla lampu zajímavě rozzáří, světlo lehce utlumí, ale propustí do okolí a tím dává lampě osobitý vzhled a hezký pocit atmosféry, který lampa vytvoří.

Obr. 84. a 85. Finální prototyp světla. Bílá varianta, vzor Máky

1.3.3 Rekonstrukce křesla

Dalším modelem, kde jsem použila vzory, byl rekonstrukce krásného křesla, které jsem našla v jednom seconhandu za 50dkk. Křeslo by mohlo pocházet zhruba z doby 50.- 60. let minulého století. Původní vzhled byl vážně škaredý a zastaralý a to samé platilo pro čalounění, ale jeho konstrukce byla naprosto úžasná. Hned v obchodě jsem už před očima viděla, jak by mohlo vypadat po obroušení starého mořidla a laku a nového čalounění. Křeslo jsem tedy obrousila, co to jen šlo. Pod lakem se ukázalo krásné dřevo, takže jsem se na konci rozhodla nalakovat bezbarvým matným lakem. Bohužel konstrukce byla sklížená dohromady, proto jsem ji nemohla rozebrat a obrousit všechny části křesla zvlášť. Občas bylo obtížné, se s bruskami, které jsem měla k dispozici, dostat do obtížněji dostupných míst.

Staré čalounění jsem vyměnila za nové, které jsem si sama vyrobila. Folklorní vzory jsem natiskla na látku, kterou jsem si koupila. Měla jsem na výběr dva odstíny, tmavě šedý s bílým potiskem (vzor kohoutí hlavy) a světle šedý s kombinací s tyrkysově modrým potiskem. Zvolila jsem tmavou variantu, protože mi přijde více výrazná a kontrastní.

Obr. 86. – 87. Proces rekonstrukce křesla

Obr. 88. a 89. Výběr barvy čalounění

Obr. 90. a 91. Finální verze rekonstrukce křesla

1.3.4 Vzorník látek

Na tomto vzorníku jsem chtěla ukázat, jak by mohly vypadat různé kombinace vzorů v různých barvách na látkách různých barev.

Zde jsem se naučila, jak se dělá sítotisk, „šablonový tisk“ (silk screen printing), přesněji řečeno pigment printing. Tyto dvě techniky jsou téměř stejné, ale liší se jiným typem použité barvy.

Tuto techniku jako první z USA přivezl do Československa Tomáš Baťa. Zprvu se používala v užité grafice a v průmyslu. Dnes je běžně používanou technikou, která si našla oblibu v různých průmyslových a grafických odvětvích.

Chtěla bych jen vysvětlit, že nejsem grafik, moje branže je produktový design a interiér, ale chtěla jsem si vyzkoušet tyto nové techniky, abych obohatila mé znalosti a zkušenosti. Proto omluvte případné nepřesné názvy, kterých jsem zde uvedla, ale přesto bych vám ráda popsala pracovní postup z praxe, který mě naučila moje kamarádka Riin, která se specializuje na design a vývoj textilu.

Ve škole jsme měli možnost, jak klasického sítotisku, tak digitálního tisku na látky. Digitální tisk funguje úplně stejně, jako tisk na papír, akorát se tiskne na látky. Můžete si tedy v Ilustrátoru připravit úplně cokoli, např. fotku, nebo jakýkoli barevný vzor a texturu.

Takový soubor se odešle do PC, který je napojený na plotr a můžete začít tisknout. Tahle technika se rozhodne vyplatí na sériový a velkoplošný tisk.

Já jsem si chtěla vyzkoušet klasický sítotisk. Přece jen je to taková klasická technika, na které je vzrušující to, že každý kus je originál a vy nikdy nevíte, jak tisk dopadne. Prostě se to nedá předvídat.

Obr. 92. – 96. Proces výroby sítotisku

Co pro to potřebujeme:

Látku, šablony (můžeme použít jak jednoduché šablony z papíru, tak předem připravené šablony z laseru), které chceme tisknout, síto v rámu (rám může být jak kovový, dřevěný tak plastový s hustým sítem. Hustota síta se měří na počet ok/cm²), dále potřebujeme namíchané barvy a stěrku.

Vzor, který chceme tisknout, si můžeme připravit dvojím způsobem. Já jsem zvolila ten jednodušší, a to tak, že jsem si šablony připravila na laseru na plastové folie, které můžete po použití jednoduše umýt studenou vodou a znovu použít (na rozdíl od papírové šablony,

kteřá je jen na jedno použití). Další způsob, jak připravit šablonu pro tisk je chemickou cestou, kde se ve fotokomoře na síto nanese světlo-citlivá emulze, která se nechá uschnout. „Ve vakuovém rámu se na síto přiloží čitelná pozitivní montáž (montování prvků – textu, kresby, fotografie), pak následuje osvit, kdy je vrstva na vrstvě (stříbrná vrstva). Emulze se v okolí kresby vytvrdí (tedy se stane ve vodě nerozpustnou). Místa, která zůstanou neo-světlena se emulze ve vodě odplaví a zprůchodní. Po usušení provedeme retuš a můžeme tisknout.“ (zdroj: Wikipedia)

Když byste se ale rozhodli pro jiný vzor, tuto speciální tekutinu musíte chemicky vyčistit a pořádně umýt studenou vodou. Tenhle způsob je vhodný zejména při seriografii, ale všeobecně je výsledek v konečném tisku lepší, protože mezi sítem a tištěnou látkou není další vrstva, proto je tisk ve výsledku přesnější. Nevýhodou je, to že můžete tisknout akorát ty vzory, které máte zrovna na sítu nachystané. Já jsem chtěla vyzkoušet různé typy šablon, proto jsem zvolila způsob tisku přes plastové šablony.

Látku si přišpendlíme na stůl a vypneme ji. Šablonu raději na místo kam ji chceme tisknout, přilepíme, např. papírovou páskou, aby se nám náhodou šablona při tisku neposunula. Části síta, která jsou mimo tiskovou plochu, raději obložíme poskládanými listy starých novin, z důvodu, abychom nepotiskli látku mimo plochu šablony (staré noviny přebytečnou barvu zachytí, poté se vyhodí). Na takto nachystanou šablonu položíme síto. Do horní části, kousek nad šablonu si nandáme rovnoměrně namíchanou barvu (barva se míchá z emulze, do které se přidává barevný pigment, ale opravdu jenom kapka, protože je velmi koncentrovaný. Takto si můžeme ze základních barev namíchat celou škálu odstínů, barvy jsou vodou ředitelné) a stěrkou, která má gumový konec tlačíme na síto a táhneme směrem dolů. Pod šablonou stěrku s barvou oklepeme bouchnutím do síta o stůl a zbylou barvu přetáhneme zpět nahoru přes šablonu. Tam barvu ze stěrky zase oklepeme a bez barvy na čisto silným tlačením přetáhneme síto směrem dolů, abychom pořádně vtlačili barvu, která je v okách síta. Stěrku přitom vždy držíme pod úhlem zhruba 30-35°. Pote síto a plastové šablony kartáčem (někdy i vodním dělem) pečlivě vydrhneme z obou stran studenou vodou! To je velmi důležité, vždy toto čištění provádíme studenou vodou. Kdybychom použili teplou, nepožadovaná barva by se v sítu tepelně zafixovala a už bychom ji nikdy nemuseli vyčistit. Síto před dalším použitím musí být perfektně suché. Látku s již hotovým potiskem necháme dobře zaschnout a po té zafixujeme teplem, tak, že ho zažehlíme. Teprve teď je barva odolná proti vodě a může se prát.

Obr. 97. a 98. Finální podoba vzorníku látek

1.3.5 Tapeta

Jako první reálnou aplikaci v reálu jsem si na mém privátě udělala na jedné stěně tapetu ze vzoru, který jsem si nazvala „Atleti“. Udělala jsem ji pomocí papírové šablony a růžového a šedého spreje. Jak to dopadlo, se můžete podívat na obrázcích. Bohužel na konci mého pobytu, jsem musela pokoj dát do původního stavu a stěnu s tapetou zamalovat zpátky bílou barvou.

Obr. 99. – 101. Tapeta, vzor Atleti

ZÁVĚR

Téma mé bakalářské práce je natolik otevřené, že snad ani neexistuje hranice, která by říkala, kdy tohle téma má být už vyčerpáné. V mé bakalářské práci jsem chtěla ukázat, jak se dají poměrně běžné a každodenní věci využít jiným způsobem. Snažila jsem se udělat práci, která by sloužila lidem a byla kreativní a hravá natolik, aby si lidé sami doma mohli udělat svůj vlastní design a ne jim prodat hotovou věc, se kterou už toho doma moc kreativně nevymyslíte. Doufám, že díky různým kombinacím, technologiím a nápadům, které jsem zde uvedla, ale také těm, které jsem zde neuvedla, ale určitě existují, jsem oživila a posunula interiérový a průmyslový design zase o kousek dále. A také doufám, že lidem přiblížím vztah k naší kultuře, v podobě folklórního dekoru, který byl pro moji práci zásadní a pomohu jim vysvětlit, že dekor není kýč, ale spíše naopak, může být osvěžením něčeho stereotypního.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Langhammerová Jiřina, České lidové kroje, ISBN: 80-208-0328-9
- [2] KOLESÁR, Zdeno: Kapitoly z dějin designu. VŠUP Praha, 200
- [3] Lighting, Coran Octopus Contemporary
- [4] Mel Byars, 50 Light, Innovations in Design and Materials
- [5] Ingo Maurer, Design with Light
- [6] Oscar Asensio, DesignDesign- Furniture and lights
- [7] Vendula Kramářová – Diplomová práce
- [8] Umění a řemesla 3, 1973
- [9] Zdeněk Pospíšil: Společenská funkce ornament
- [10] Oblastní noviny Náš kraj, Zlín - 14. září 1942, číslo 36, str. 3
- [11] www.dolnacko.cz
- [12] www.qubus.cz
- [13] Greek Ornament, Patrick Connell, 1968
- [14] Decorative art of Russia, Marina Bowater, nakl. The Library of Design
- [15] Strik med Nordisk tradition, Vibeke Lind, nakl. Host Hard Back
- [16] Fabulous Fairisle, John Allen
- [17] časopisy Praktická žena, vydání z r. 1967-1980
- [18] <http://www.pelcl.cz/eng>
- [19] <http://www.zaha-hadid.com/home>
- [20] <http://www.future-systems.com/>
- [21] www.big.dk
- [22] <http://www.pirsc.cz/>
- [23] <http://www.czechdesign.cz/index.php?lang=1&status=c&clanek=2292>
- [24] <http://www.archiweb.cz/>
- [25] www.google.com
- [26] www.wikipedia.cz
- [27] <http://www.artemide.com/splash.html>
- [28] <http://www.kibisi.dk/>

[29] www.kilodesign.dk

[30] <http://www.designmagazin.cz/>

[31] http://www.osram.com/osram_com/

[32] <http://www.philips.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod. A podobně

Tzv. Takzvaně

Atd. A tak dále

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr.1.Designskolen Kolding.....	8
Obr.2.Boží muka	11
Obr.3.Malovaná skříň	11
Obr.4.Pustevny, chata Libušín a Maměnka	12
Obr.5.Interiér Libušína	12
Obr.6.Tapety Josefa Hoffmanna	12
Obr.7. Dušan Jurkovič, Lázně Luhačovice	13
Obr.8. Malovaná kaplička v Hovoranech	15
Obr.9.Malované žůdra	16
Obr.10.Malované vinné sklepy	16
Obr.11. a 12.Malované žůdra u vstupních dveří	17
Obr.13. a 14. Maléřečky	18
Obr.15.Foto z Tv seriálu „Slovácko sa nesudí“	19
Obr.16.Jiří Pelcl, Jídelní a čajový servis Bohemia Cobalt	20
Obr.17. Maxim Velčovský, Blue Onion Collection: Ornament & Crime, 2001.....	20
Obr.18. Jakub Berdych, Glass onion, 2007	20
Obr.19. a 20. Daniesl Piršč, váza Filigrán	21
Obr.21. Dniel Piršč, filigránová Lebka 2	21
Obr.22. Renata Gyongyosi	23
Obr.23. Ondřej Batoušek	23
Obr.24. Eva Hayek	23
Obr.25. Remigiusz Laskowski	23
Obr.26. a 27. Řecké vázy	26
Obr.28.a 29. Řecké kresby zvířat, stáří kreseb cca. 2500 l.př.n.l.	26
Obr.30. Katedrála sv.Bazila, Moskva	27

Obr.31. Interiér katedrály sv.Bazila	27
Obr.32. Ruský vzor	27
Obr.33. Aplikace lidového vzoru	27
Obr.34. a 35. Malované kraslice	28
Obr.36. a 37. Moravské kroje	28
Obr.38. Skandinávský vzor	29
Obr.39. Rumunský pavilon – Benále Benátky	31
Obr.40. Nordwesthause	31
Obr.41. Koupelnový design od společnosti UsTogether	31
Obr.42. Inspirace z Internetu	32
Obr.43. Pavilon UK na Shangai EXPO 2010	32
Obr.44. Zaha Hadid, Kouplena v Hotelu Puerta America	32
Obr.45. Unstudio	32
Obr.46. a 47. Výstavní pavilon Dánska na Shangai EXPO 2010	33
Obr.48. a 49. Future Systém, Koncertní a kongresové centrum Antonína Dvořáka v Českých Budějovicích	33
Obr.50. a 52. Původní vzory, ze kterých jsem vycházela	36
Obr.53. Vzor máku 1	36
Obr.54. Vzor máku 2	36
Obr.55. Vzor Děda Hříba	36
Obr.56. Vzor máku – Atlet	37
Obr.57. Vzor máku – Rak	37
Obr.58. Vzor Vlaštovky	37
Obr.59. Vzor Kohoutí hlavy	37
Obr.60. a 61. Design kuchyně	40. – 41.

Obr.62. První kresebné návrhy a hledání ideálního tvaru pro pult s umyvadlem, čelní náhled	43
Obr.63. Kresebný návrh umyvadlového pultu a ukázka, jak by mohly vzory fungovat.....	43
Obr. 64.Design koupelny 1	44
Obr. 65. Design koupelny při nočním osvětlení.....	44
Obr.66. Kresebný návrh ložnice	45
Obr.67. Design ložnice	46
Obr. 68. Design ložnice s fosforující tapetou	47
Obr.69. a 70. Šablona dvířek pro lasercut	48
Obr.71. a 72. Dvířka po vyřezání laserem. Začátek ručního dotesávání vzorů a dílnách	49
Obr.73. Lepení dvou vrstev překližky	50
Obr.74. Lepení zpevňujícího rámu po obvodu dvířek a montáž závěsů	51
Obr.75. – 76. Kuchyňský box se vzorem Kohoutí hlavy	52
Obr.77. – 80. Kuchyňský box se vzorem Raci	53- 54
Obr.81. Šablony jednotlivých světél pro lasercut	54
Obr.82. Šablony jednotlivých světél pro lasercut 2	54
Obr.83. Šablony jednotlivých světél pro lasercut 3	55
Obr.84. a 85. Finální prototyp světla, Bílá varianta, vzor Máky	56
Obr.86. – 87. Proces rekonstrukce křesla	57
Obr.88. a 89. Výběr barvy čalounění	57
Obr.90. a 91. Finální verze rekonstrukce křesla	58
Obr.92. – 96. Proces výroby sítotisku	59
Obr.97. a 98. Finální podoba vzorníku látek	61
Obr.99. – 101. Tapeta, vzor Atleti	61 - 62

Uplatnění folklorních prvků v bydlení budoucnosti

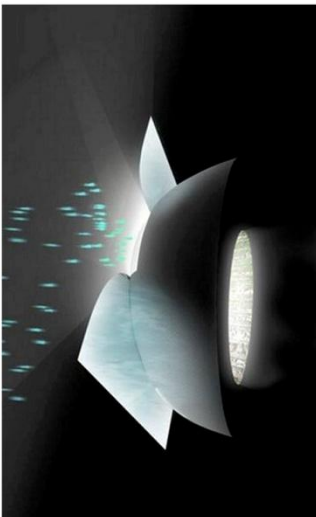
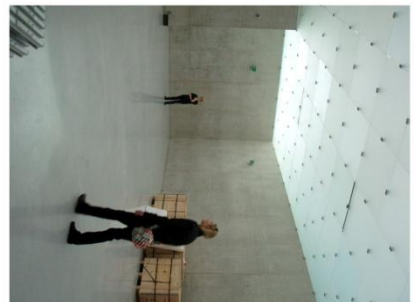
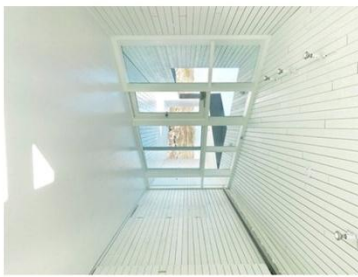
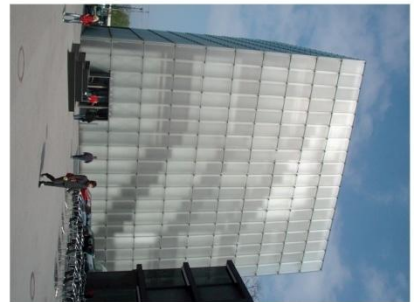
Bakalářská práce

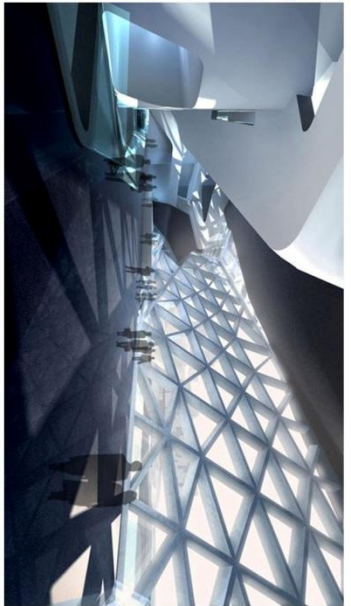
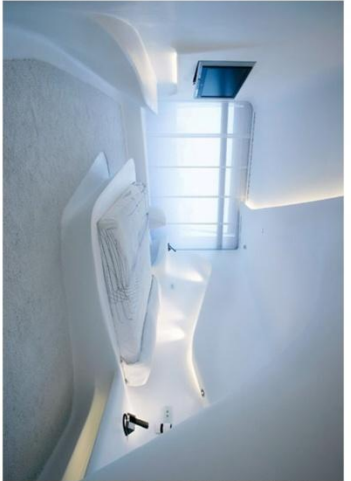
Eliška Dudová

Průmyslový design

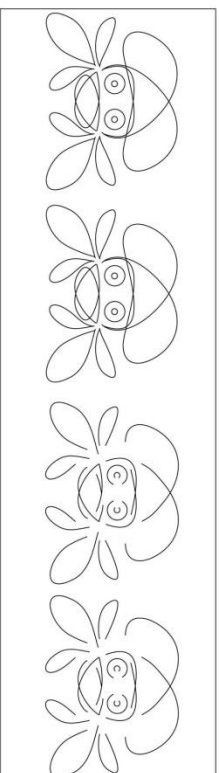
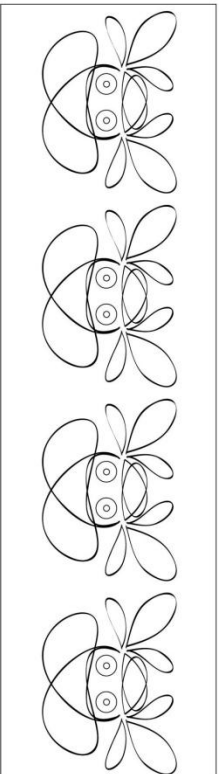
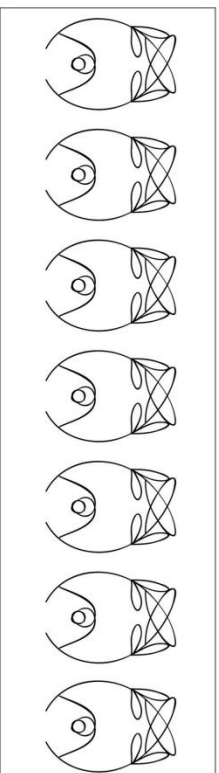
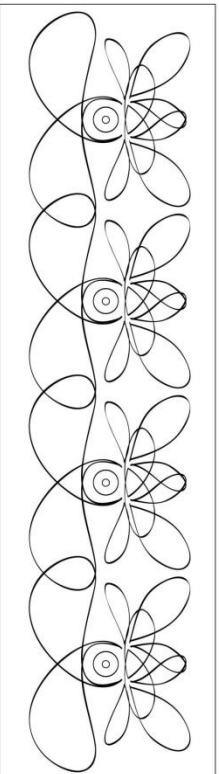
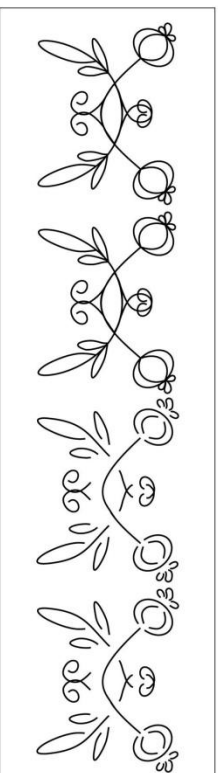
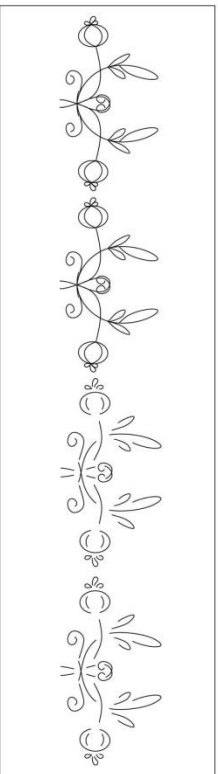
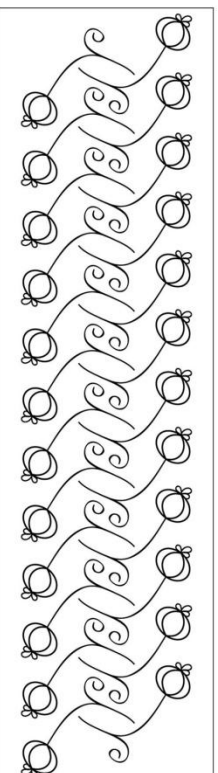
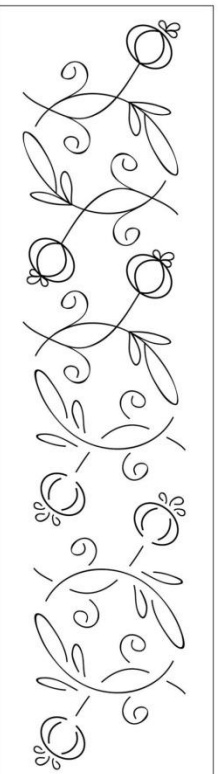
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

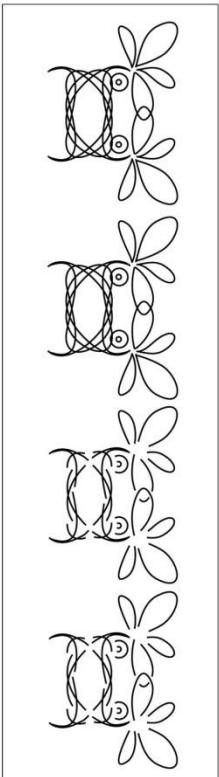
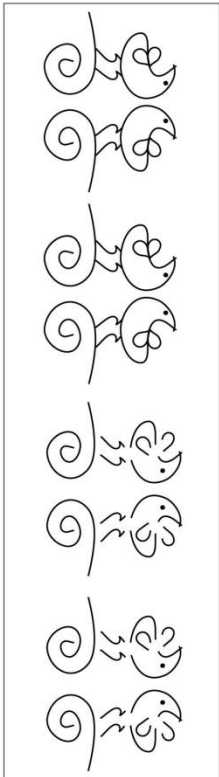
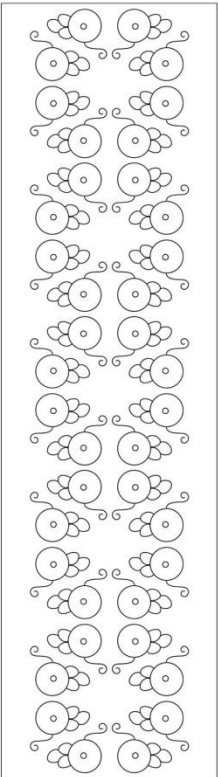
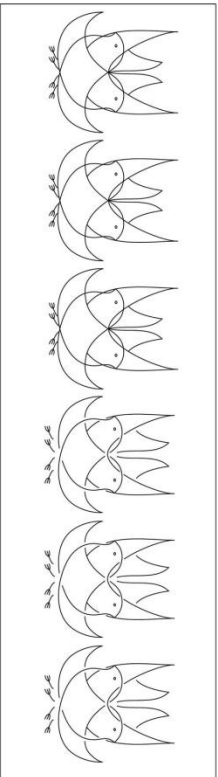
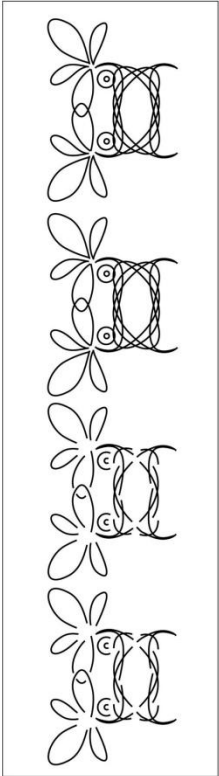
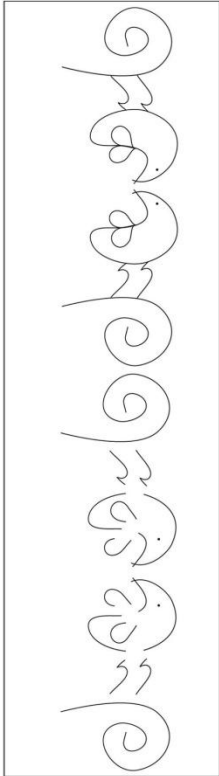
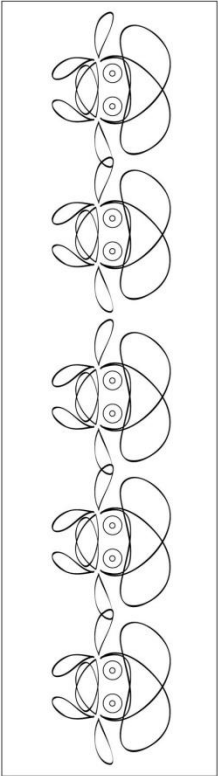
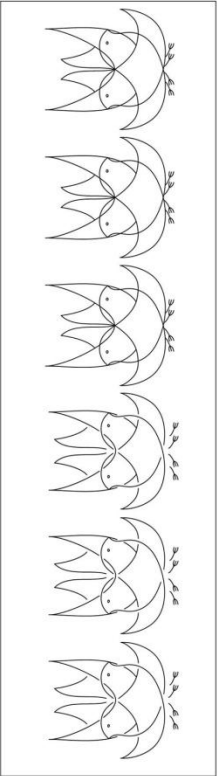
2011

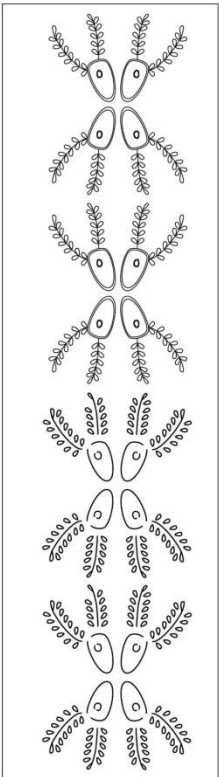
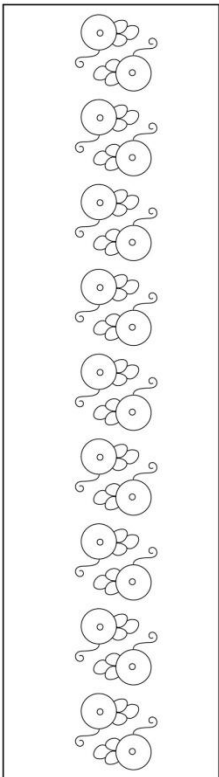
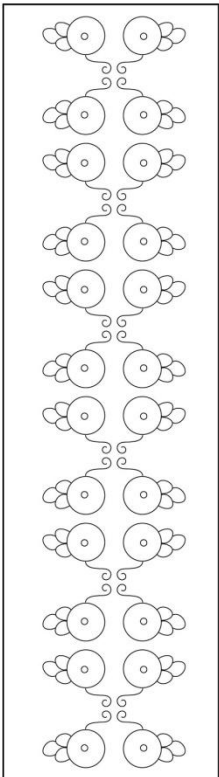
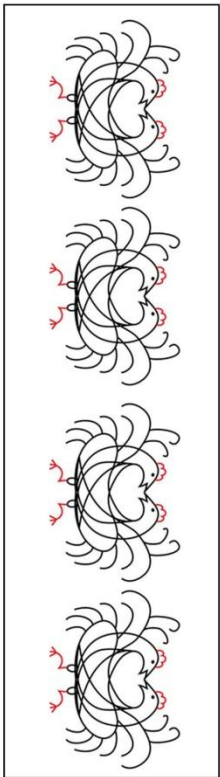
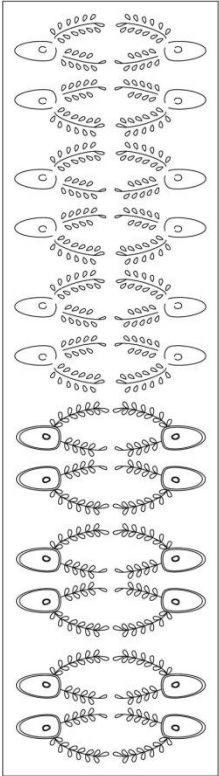
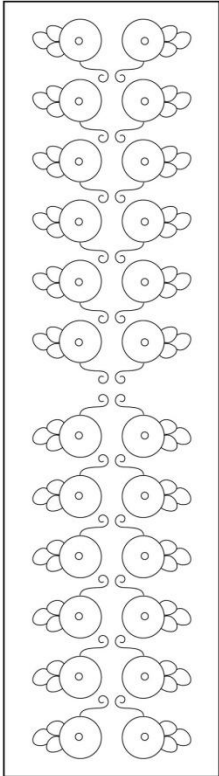
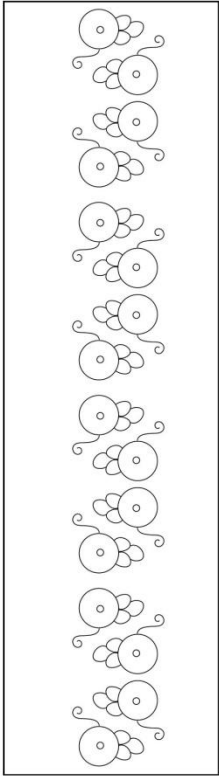
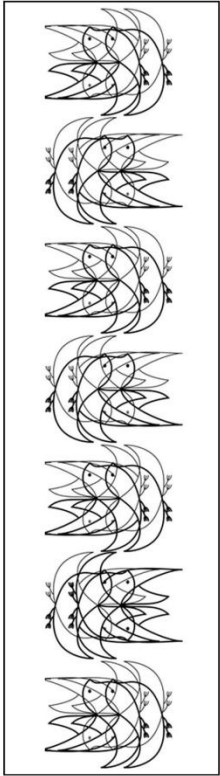

Redesign vzorů

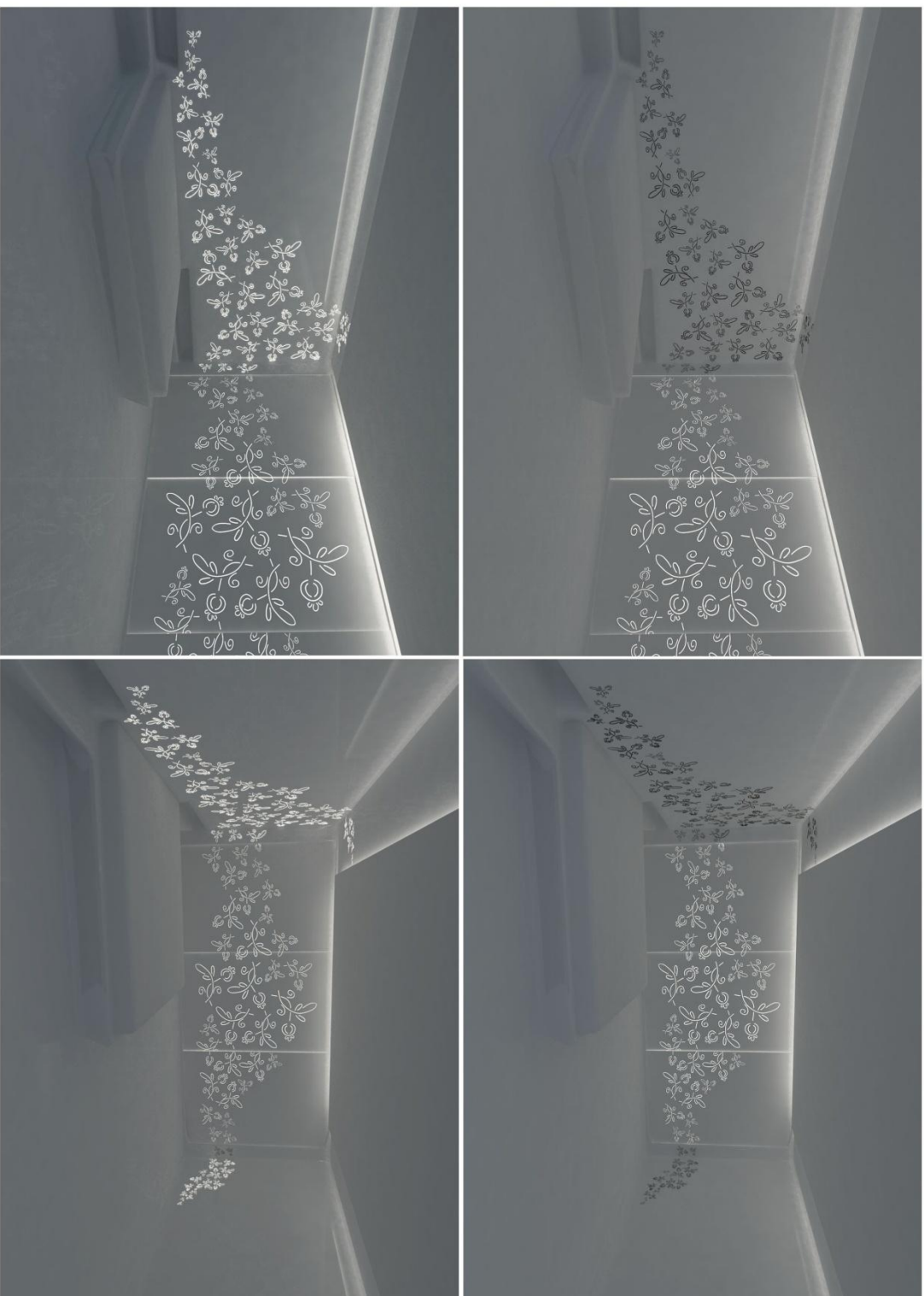
Design Kuchyně

Design Ložnice

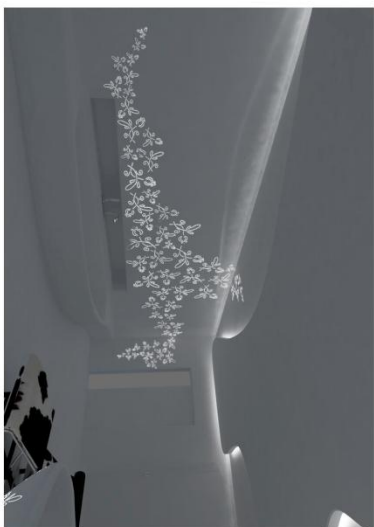
Design Ložnice s fosforující tapetou

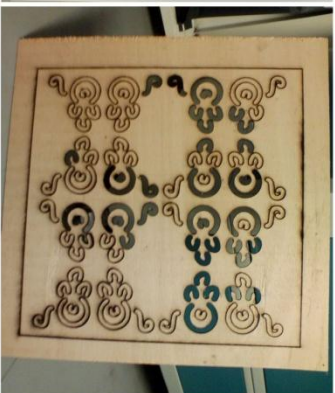

Design Koupelny

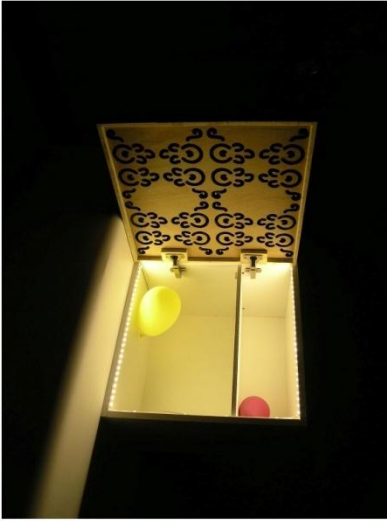
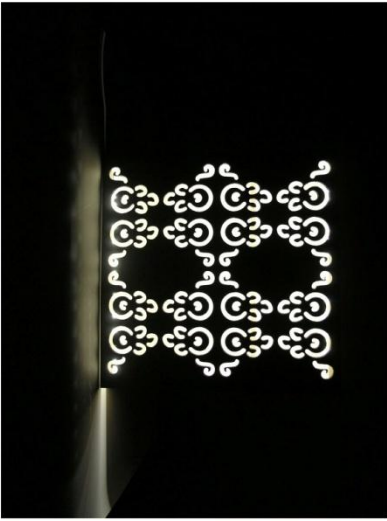
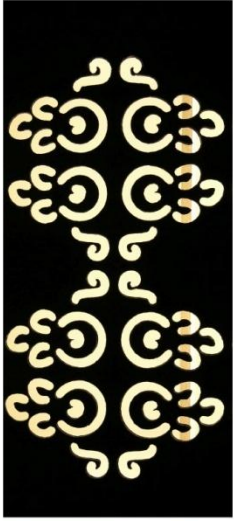
Design Koupelny - fosforující tapeta

Kuchyňský box - Pracovní postup

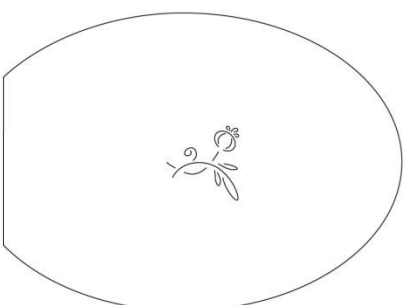
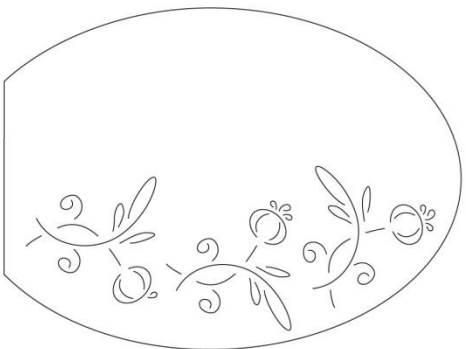
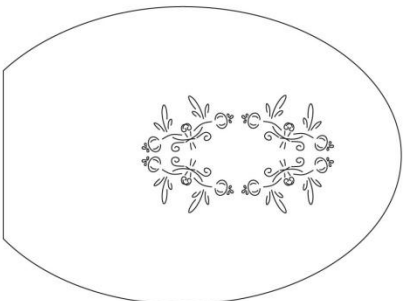
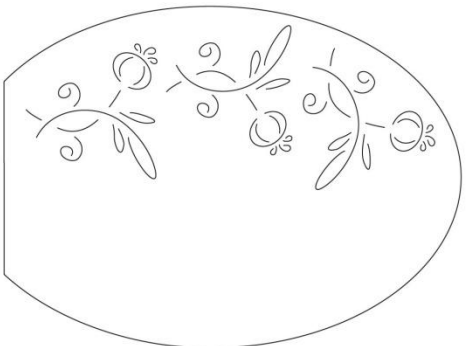
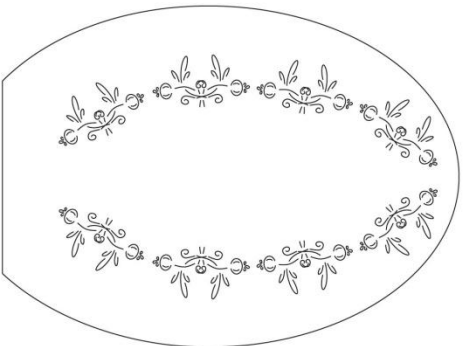
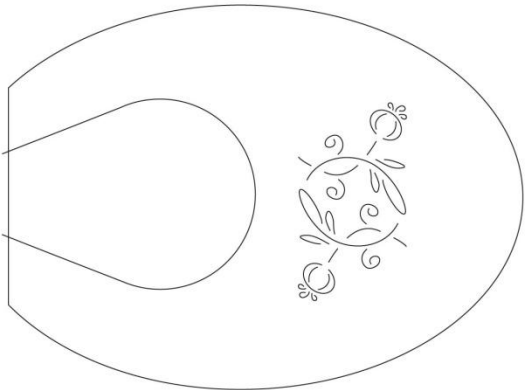
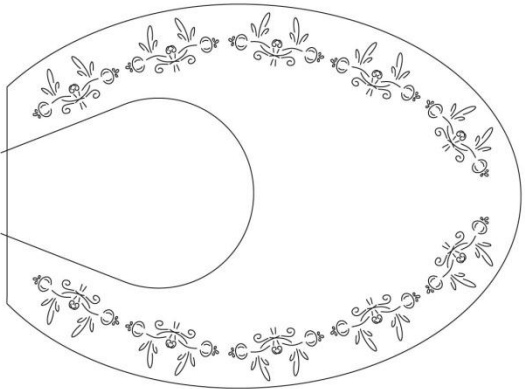

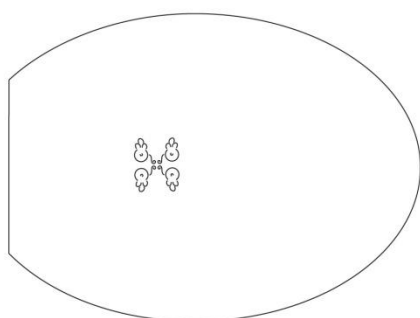
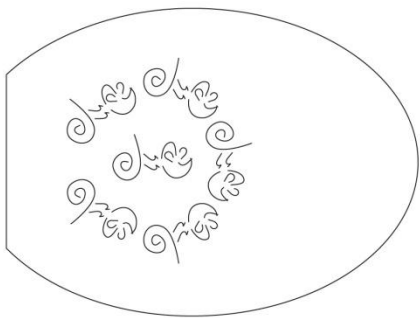
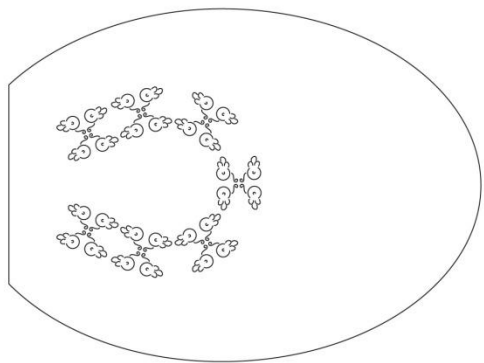
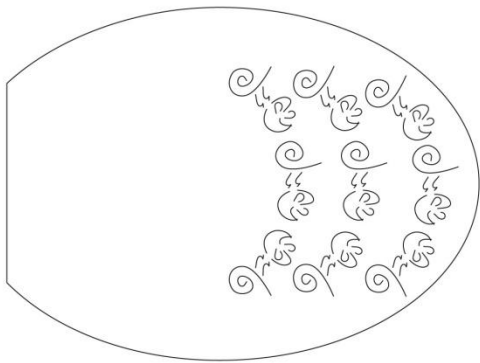
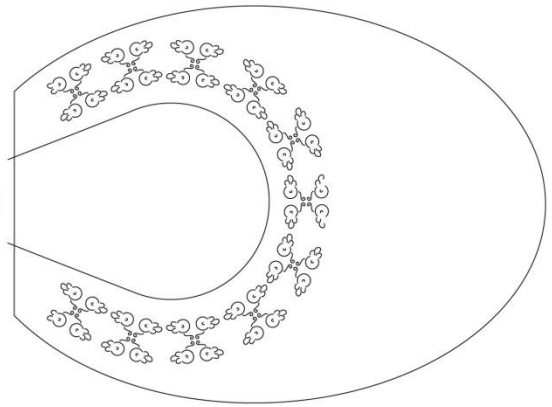
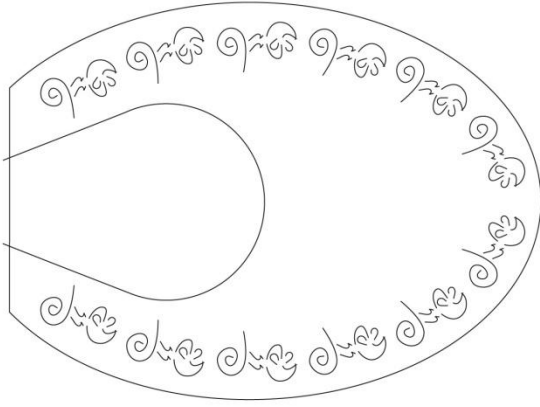
Renovace židle
Pracovní proces

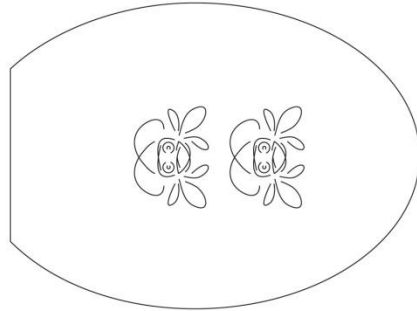
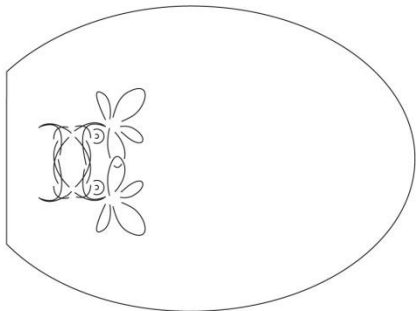
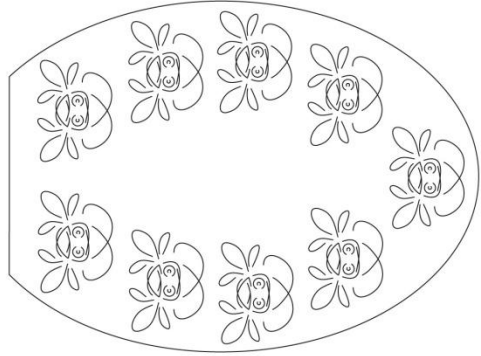
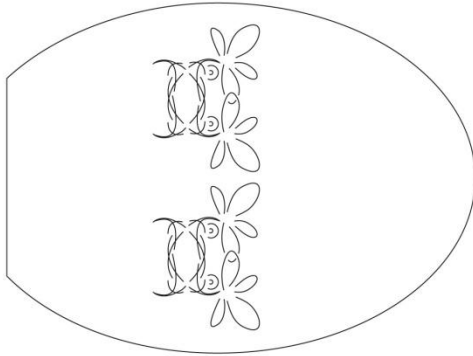
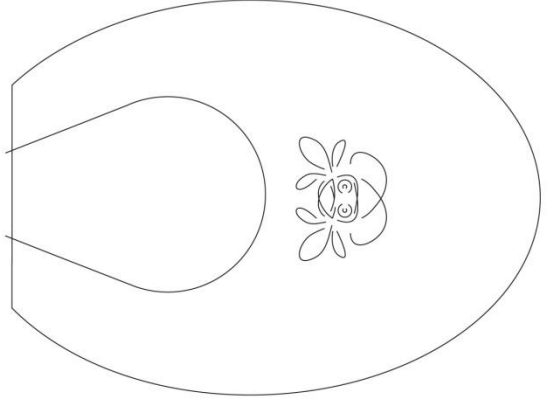
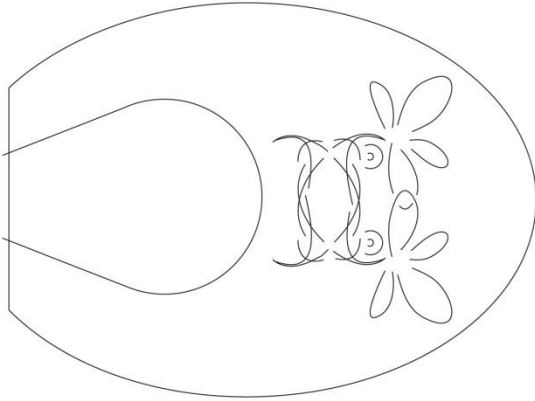

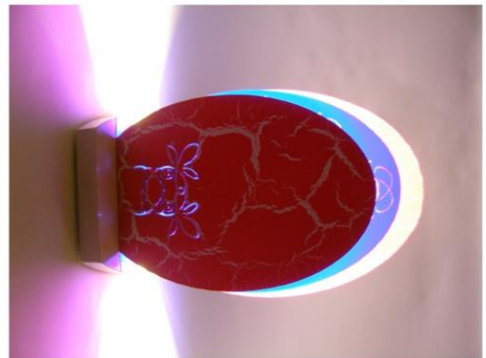
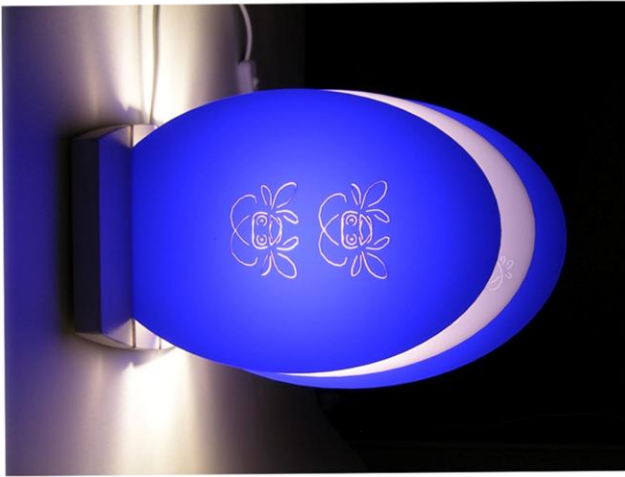
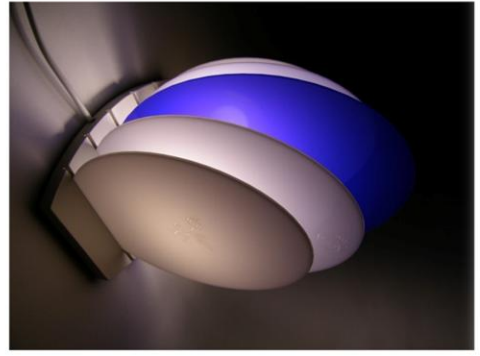
Šablony připravené
pro laser

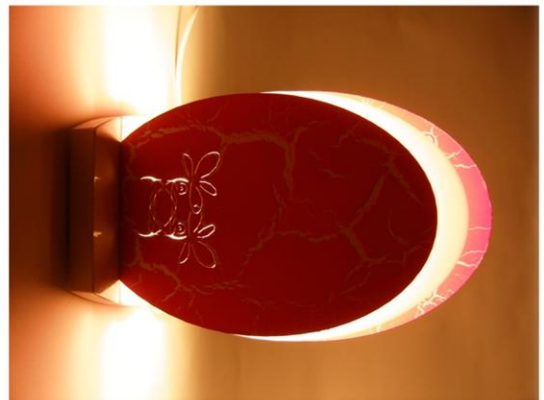

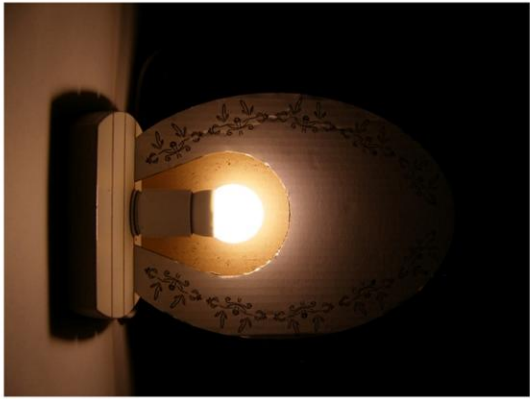
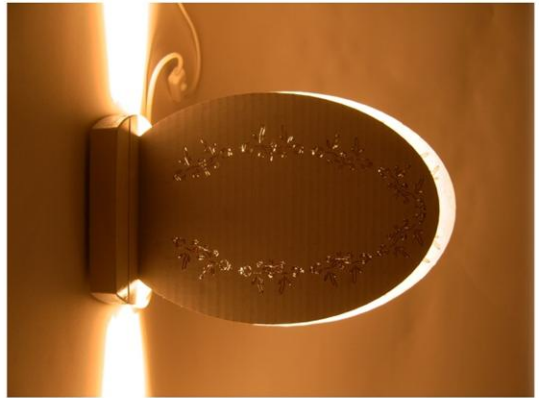

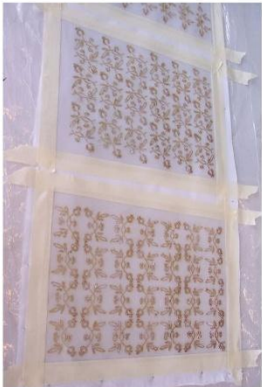
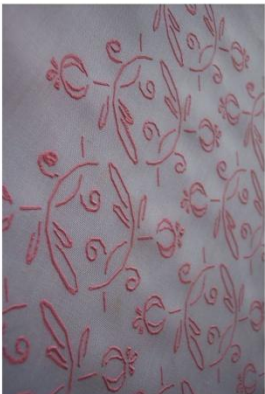
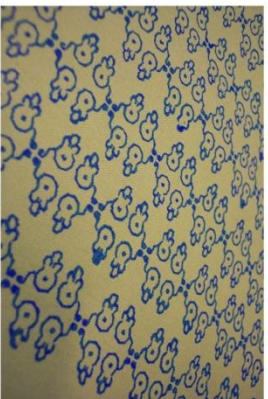

Lampa
technologie: laser
materiál:
plexisklo, lepenka,
MDF deska

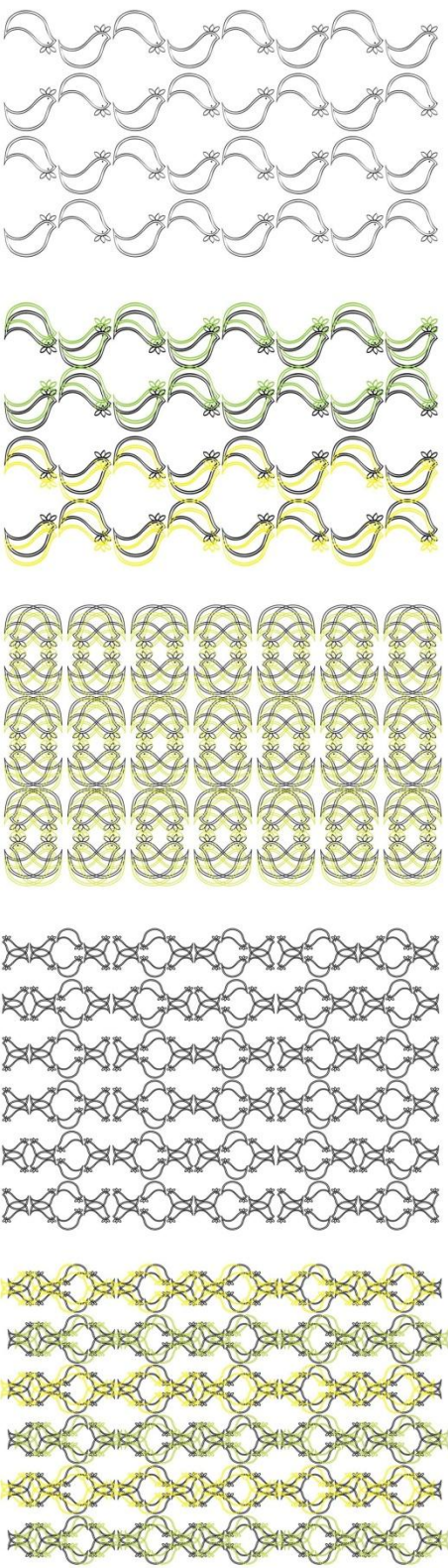
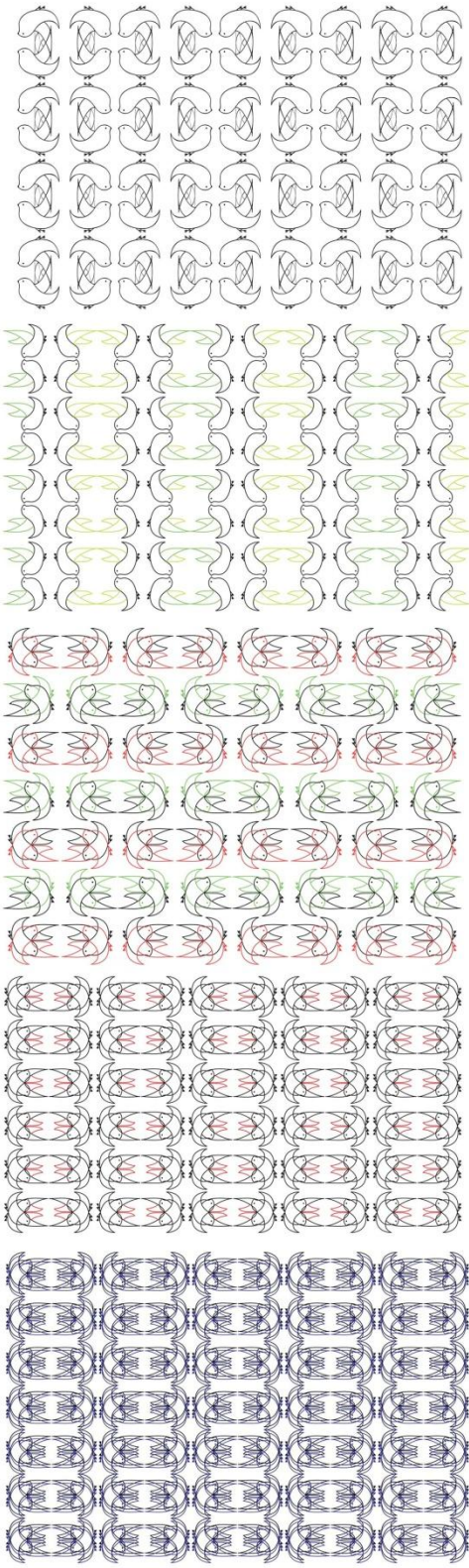

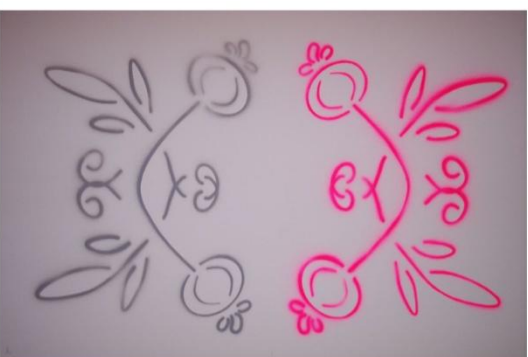
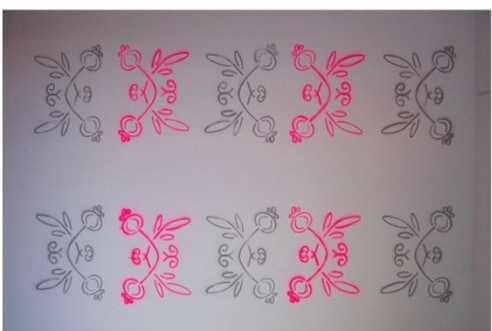

Pigment printing - pracovni postup

Nové vzory

1. reálná aplikace tapety - privát Kolding

Použité materiály, techniky a programy:

Světla : Plexi glass, lepenka, MDF deska, Laser cut
Kuchyňský box : překližka, MDF deska, klipové panty,
LED diody, laser cut, bílá barva, transparentní lak
Křeslo: brusný papír, transparentní lak, síťotisk, čalounění
Vzorník látek : látky různých barev, síťotisk
Interiér : 3ds Max studio 2011

Adobe Illustrator, Adobe Photoshop,
Rhino, 3ds Max Studio 2011

Eliška Dudová ©
Kolding, Mikulov 2010/2011
Dánsko, Česká Republika